

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY
DZIWNÓW
NA LATA 2016 - 2025**



Dziwnów 2016

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka Gminy	4
2.1. Sfera społeczna	4
2.1.1. Położenie Gminy	4
2.1.2. Demografia.....	6
2.1.3. Rynek pracy i bezrobocie.....	9
2.1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne.....	10
2.1.6. Oświata, sport, kultura.....	26
2.2 Gospodarka	30
2.2.1 Przedsiębiorczość	30
2.2.2 Odnawialne źródła energii	33
3. Analiza mocny i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju miejscowości.....	45
4. Planowane inwestycje.....	51
5. Analiza kondycji finansowej Gminy Dziwnów	66
6. Cele strategiczne i operacyjne.....	71
7. Monitoring.....	76
8. Podsumowanie.....	80

1. Wstęp

„Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2016- 2025” jest dokumentem określającym długookresowy plan działania, kierunki rozwoju Gminy oraz cele, których realizacja jest niezbędna dla osiągnięcia przyjętych założeń. Ustalenia w niej zawarte będą podstawą do prowadzenia przez Urząd Miejski polityki społeczno- gospodarczej.

Głównym celem opracowania Strategii jest zaplanowanie, a następnie realizowanie działań, które zmierzają do harmonijnego jej rozwoju. Posiadanie dokumentu umożliwi skuteczne aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację inwestycji, w tym o fundusze unijne, na realizację celów społeczno- gospodarczych.

Strategia wskazuje kierunki rozwoju i modernizacji podstawowej jednostki samorządu terytorialnego, czyli samorządu gminnego, z wykorzystaniem jego atutów i zasobów, w celu poprawy standardu życia jego mieszkańców.

Strategia zawiera charakterystykę gminy w podziale na sferę społeczną, gospodarczą oraz infrastrukturę techniczną. Przedstawiono w niej zintegrowaną analizę mocnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń jej rozwoju. Zestawiono planowane do realizacji inwestycje wraz ze wskazaniem ich kosztu, źródła finansowania i terminu realizacji. Dokonano analizy sytuacji finansowej Gminy poprzez ocenę jej budżetu i prognozy finansowej. Następnie określono cele strategiczne i operacyjne oraz wskazano procedurę monitorowania i wdrażania dokumentu.

Strategia została opracowana z wykorzystaniem ogólnodostępnych dokumentów strategicznych Gminy. Posłużono się statystykami sporządzanymi przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz Głównego Urzędu Statystycznego. Duży wkład w powstanie dokumentu miała społeczność lokalna, której wiedza na temat Gminy okazała się nieoceniona.

2. Charakterystyka Gminy

2.1. Sfera społeczna

2.1.1. Położenie Gminy

Gmina Dziwnów położona jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kamieńskim. Powiat kamieński złożony jest z sześciu gmin: Kamień Pomorski, Dziwnów, Golczewo, Międzyzdroje, Wolin oraz Świerzno. Gmina Dziwnów jest bardzo atrakcyjna turystycznie ze względu na swoje położenie geograficzne – mieści się nad Morzem Bałtyckim, Zalewem Kamieńskim oraz cieśniną Dziwna. Swoją powierzchnią obejmuje 37,64 km². Graniczy z trzema gminami z powiatu kamieńskiego: Wolin, Kamień Pomorski, Świerzno, oraz z Gminą Rewal, która położona jest w powiecie gryfickim. Długość granic gminy wynosi ok. 43 km. Na północy granicę stanowi Morze Bałtyckie, granica z morzem to ok 17,5 km. Długość granic z sąsiednimi gminami przedstawia się następująco: z gminą Wolin – 4,0 km, z gminą Kamień Pomorski – 7,0 km, z gminą Świerzno – 2,3 km, z gminą Rewal – 1,5 km. Od południa gmina graniczy z Zalewem Kamieńskim i Jeziorem Wrzosowskim na odcinku 10,8 km. W szeregach gminy Dziwnów znajdują się 4 miejscowości: Dziwnów, Dziwnówek, Międzywodzie, Łukęcin. Stolicą gminy jest miasto Dziwnów, które prawa miejskie uzyskało 1 stycznia 2004 roku.

Mapa 1. Położenie Gminy Dziwnów w powiecie kamieńskim



Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=17&id_p=345&id_g=2529

Mapa 2. Położenie gminy Dziwnów na mapie Polski



Źródło: <https://www.google.pl/maps>

Gmina Dziwnów obejmuje poniższe sołectwa:

1. Sołectwo Dziwnów Górny,
2. Sołectwo Dziwnów Dolny,
3. Sołectwo Dziwna,
4. Sołectwo Dziwnówek,
5. Sołectwo Międzywodzie,
6. Sołectwo Łukęcin.

W skład gminy Dziwnów wchodzi cztery miejscowości: Dziwnów, Dziwnówek, Międzywodzie i Łukęcin. Wody na terenie gminy zajmują około 1/3 powierzchni. Na sieć hydrograficzną na obszarze gminy składają się: cieśnina Dziwna, jezioro Martwe, jezioro Wrzosowskie i zalew Kamieński. Wspomniane akweny wodne znajdują swoje wykorzystanie dla sportów wodnych i rekreacji oraz stanowią jeden z walorów gminy. Bałtyk jest morzem mało zasolonym.

Wg ostatnich badań jest nieskażony zanieczyszczeniami. Średnia temperatura w lipcu waha się w granicach 17-20°C .

Ze względu na swoje korzystne położenie geograficzne gmina Dziwnów jest bardzo atrakcyjnym miejscem w aspekcie rozwoju turystycznego oraz promowania walorów środowiskowych najbliższej okolicy. Gmina posiada prawie 18 kilometrową linię brzegową bogatą w piaszczyste plaże oraz atrakcje turystyczne związane z wypoczynkiem nad morzem. Baza turystyczna należy do najlepiej rozwiniętej w całym województwie zachodniopomorskim. Baza noclegowa gminy Dziwnów pomimo swojej sezonowości, charakteryzuje się największym skupiskiem miejsc noclegowych w Polsce północno - zachodniej. Gmina skupia największą liczbę obiektów i miejsc noclegowych w pasie nadmorskim m.in. pensjonaty, domy wczasowe, hotele, kempingi. Istotnym elementem wpływającym na podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy jest korzystny klimat. W ciągu roku są bardzo małe amplitudy temperatur, natomiast zimy są krótkie z małą ilością opadów. Te wszystkie elementy składają się na dogodne warunki klimatyczne dla turystów.

2.1.2. Demografia

Ogólna liczba ludności w Gminie Dziwnów wynosi 3855 mieszkańców. Co roku obserwuje się spadek liczby ludności. Spadek liczby ludności obrazuje poniższa tabela:

Tabela 1. Ludność ogółem w latach 2012 - 2015

Jednostka terytorialna	Ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba
Gmina Dziwnów	4079	4024	4012	3855
Dziwnów - miasto	2779	2736	2724	2650
Dziwnów - obszar wiejski	1300	1288	1288	1205

Źródło: Urząd Miejski w Dziwnowie; <http://www.polskawliczbach.pl/Dziwnow>

Tabela 2. Liczba kobiet w latach 2012 - 2015

Jednostka terytorialna	Kobiety			
	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba
Gmina Dziwnów	2085	2035	2038	1963

Dziwnów - miasto	1424	1388	1391	1342
Dziwnów - obszar wiejski	661	647	647	621

Źródło: Urząd Miejski w Dziwnowie; <http://www.polskawliczbach.pl/Dziwnow>

Tabela 3. Liczba mężczyzn w latach 2012 - 2015

Jednostka terytorialna	Mężczyźni			
	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba
Gmina Dziwnów	1994	1989	1974	1892
Dziwnów - miasto	1355	1348	1333	1308
Dziwnów - obszar wiejski	639	641	641	584

Źródło: Urząd Miejski w Dziwnowie; <http://www.polskawliczbach.pl/Dziwnow>

Łączna liczba ludności na terenie gminy Dziwnów w latach 2012-2015 spadła o 224 osoby (o 5,5%). Liczba ludności w analizowanym okresie w mieście Dziwnów spadła o 4,6% (129 osób). W tym samym okresie liczba ludności na obszarze wiejskim spadła aż o 7,3% (95 osób). Obserwowane w latach 2012-2015 tendencje demograficzne w gminie Dziwnów są zbliżone do tendencji krajowych. Zważywszy na dane zawarte w opracowaniu Głównego Urzędu Statystycznego „Prognoza ludności na lata 2014-2050” (www.stat.gov.pl) należy spodziewać się, że spadek łącznej liczby ludności w Polsce (i w województwie zachodniopomorskim) będzie kontynuowany. Prognoza przewiduje stopniowe ubywanie ludności w miastach, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności na obszarach wiejskich.

Utrzymywanie wzrostu liczby ludności na obszarach wiejskich w Polsce jest prognozowane do roku 2030, zaś w województwie zachodniopomorskim – do roku 2025. Następnie również na obszarach wiejskich przewidywany jest spadek liczby ludności.

Tabela 4. Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki w latach 2012-2014

Jednostka terytorialna	Ludność na 1 km ²			
	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba
Gmina Dziwnów	108	107	107	103
Dziwnów - miasto	74	73	73	71
Dziwnów - obszar wiejski	35	35	35	32

Źródło: Urząd Miejski w Dziwnowie; <http://www.polskawliczbach.pl/Dziwnow>

W 2015 r. gęstość zaludnienia wynosiła 103 osoby na 1 km². Szczególnie wyraźna jest dysproporcja pomiędzy miastem, gdzie gęstość zaludnienia wyniosła 71 osób/km², a wsią z gęstością zaludnienia 32 osoby/km².

Tabela 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym			
	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%
Gmina Dziwnów	14,8	14,6	14,5	14,03
Dziwnów - miasto	14,8	14,5	14,5	13,5
Dziwnów - obszar wiejski	14,8	14,8	14,3	15,1

Jednostka terytorialna	w wieku produkcyjnym			
	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%
Gmina Dziwnów	68,2	67,3	66,7	70,5
Dziwnów - miasto	66,6	65,8	65,4	69,6
Dziwnów - obszar wiejski	71,8	70,7	69,6	72,7

Jednostka terytorialna	w wieku poprodukcyjnym			
	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%
Gmina Dziwnów	17,0	18,1	18,8	15,4
Dziwnów - miasto	18,7	19,7	20,1	16,8
Dziwnów - obszar wiejski	13,5	14,5	16,1	12,2

Źródło: Urząd Miejski w Dziwnowie; <http://www.polskawliczbach.pl/Dziwnow>

W latach 2012-2015 w gminie Dziwnów nastąpił spadek udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. Wskaźnik udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Dziwnów w latach 2012 spadł z 14,8% do 14,03%. Ten sam wskaźnik dla ludności w wieku produkcyjnym od 2012 r. do 2014 r. spadł z 68,2% do 66,7%, po czym w 2015 r. wzrósł do 70,5%. Jednocześnie, udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Dziwnów w latach 2012-2014 wzrósł z 17,0% do 18,8%, natomiast w roku 2015 spadł do poziomu 15,4%. Największym wyzwaniem demograficznym Polski i Unii Europejskiej jest malejąca liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast rosnąca liczba ludności w wieku

poprodukcyjnym. W gminie Dziwnów udział osób w wieku produkcyjnym wzrósł, a spadł udział osób w wieku poprodukcyjnym. Biorąc pod uwagę dane z „Prognozy ludności na lata 2014-2050” oraz dane demograficzne w podziale na poszczególne grupy wiekowe, należy spodziewać się pogłębienia w kolejnych latach zjawiska spadającej liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu się długości życia, co powoduje wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

2.1.3. Rynek pracy i bezrobocie

Poziom bezrobocia w gminie Dziwnów na koniec 2014 r. wynosił 21,6%, w tym 25,5% wśród kobiet i 18,3% wśród mężczyzn. Poziom bezrobocia gminy jest wyższy od poziomu bezrobocia dla województwa, który na koniec 2014 r. wynosił 15,5%. Dane statystyczne podają, że na 1000 mieszkańców pracuje 181 osób, z czego 56,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 43,6 % to mężczyźni. Dla porównania - w województwie zachodniopomorskim na 1000 osób pracują 194 osoby, a w Polsce jest to 230 osób.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Dziwnów aż 140 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 156 pracujących dojeżdża do pracy spoza miasta, w którym mieszka. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy kształtuje się na poziomie 16 osób. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Dziwnów wynosi 3 123,30 PLN, co odpowiada 78% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Największy odsetek mieszkańców gminy Dziwnów pracuje w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja): 21,7%; w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) pracuje 20,9%; w przemyśle i budownictwie zatrudnionych jest 17,6% osób, najmniej osób zatrudnionych jest w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości): 2,5%.

Tabela 6. Pracujący według sektorów ekonomicznych w Gminie Dziwnów

Pracujący według sektorów ekonomicznych w Gminie Dziwnów	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20,9 %
Kobiety	16,6 %
Mężczyźni	26,4 %
Przemysł i budownictwo	17,6 %
Kobiety	9,1 %

Mężczyźni	28,6 %
Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	21,7%
Kobiety	22,2 %
Mężczyźni	21,1 %
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	2,5 %
Kobiety	3,5 %
Mężczyźni	1,2 %
Pozostałe	37,3 %
Kobiety	48,7 %
Mężczyźni	22,7 %

Źródło: Urząd Miejski w Dziwnowie; <http://www.polskawliczbach.pl/Dziwnow>

2.1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Gmina Dziwnów umiejscowiona jest pomiędzy trzema akwenami wodnymi: Morzem Bałtyckim od północy, Zalewem Kamieńskim/Wrzosowskim od południa oraz cieśniną Dziwna łączącą Bałtyk z Zalewem, co stanowi prawdziwą gratką dla żeglarzy i miłośników sportów wodnych. Gmina od strony lądowej otoczona jest lasami. Sąsiaduje z Wolińskim Parkiem Narodowym. Długość linii brzegowej, która wyznacza północną granicę lądową, wynosi blisko 18 kilometrów.

W skład gminy Dziwnów wchodzi cztery miejscowości:

- Dziwnów,
- Dziwnówek,
- Międzywodzie,
- Łukęcin.

Każda z nich położona jest nad morzem, dysponując jednocześnie rozbudowaną i zróżnicowaną bazą noclegową. Gmina może się pochwalić szeregiem bardzo komfortowych obiektów wypoczynkowych i noclegowych, zadbanymi i oferującymi wysoki standard polami biwakowymi, jak również sporą bazą kwater prywatnych.

Zdjęcie 1. Dziwnów z lotu ptaka



Źródło: <http://www.dziwnow.com.pl/galeria/0/dziwnow>

W roku 2006 wszystkie plaże gminy Dziwnów zostały zakwalifikowane przez Komisję Europejską do grupy kąpielisk spełniających najwyższe standardy. Gminne plaże należą do jednych z najszerszych na bałtyckim wybrzeżu, a temperatura morza w ich rejonie należy do najwyższych wśród bałtyckich kąpielisk. Gminne miejscowości poza typowo turystycznymi walorami charakteryzują się typowo uzdrowskowymi warunkami.

Zdjęcie 2. Wybrzeże klifowe w Łukęcinie



Źródło: www.lukecin.com.pl

Dziwnów jest gminą o ciekawych walorach przyrodniczych. Lasy zajmują ponad 22% powierzchni gminy, a wody ponad 30%. Drzewostan tworzą przede wszystkim drzewa iglaste (głównie sosna) oraz liściaste (dąb, brzoza, itp.) Przy drodze Dziwnów - Dziwnówek znajduje się wiele stanowisk bluszczu pospolitego. Niektóre okazy są bardzo efektowne.

Roślinność Miasta i Gminy Dziwnów znajduje się w następujących jednostkach przyrodniczych:

- Kraina Przyrodniczo – Leśna – Bałtycka,

- Dzielnice Przyrodniczo – Leśne – Pasa Nadmorskiego i Niziny Szczecińskiej.

Na terenie gminy opisano 533 gatunki roślin (wg wykonanej waloryzacji przyrodniczej opracowanej przez Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie – B. Jakuczun). Ze względu na dominację środowiska podmokłego oraz pasa nadmorskiego większość flory reprezentowana jest przez gatunki w obrębie tych siedlisk. Wśród gatunków tych można wymienić cenniejszych przedstawicieli gatunków flory: widłak jałowcowaty, rokitnik zwyczajny, mikołajek nadmorski, bagno zwyczajne, wiciokrzew pomorski, podkolan biały, tajeża jednostronna, grzybień biały, grąźel żółty, sosna smołowa i górską. Do roślinności plaży nadmorskiej oraz wydm należą: wydmuchrzyca piaszkowa, solanka kolczysta, rukwiel nadmorska, kocanki piaszkowe, przelot nadmorski bylica, wierzba kaspijska.

Tereny leśne zlokalizowane są wzdłuż całego wybrzeża morskiego, tworząc największy kompleks pomiędzy pasem wydm, a drogą wojewódzką. Niewielkie enklawy lasu znajdują się w rejonie Międzywodzia i Łukęcina. Lasy na terenie gminy mają status lasów ochronnych. Lasy nadmorskie charakteryzują się przewagą drzewostanów średnich klas wiekowych, korzystnym mikroklimatem i walorami krajobrazowymi.

Na terenie Gminy stwierdzono również bogato występującą faunę obejmującą takie gatunki jak:

- 12 gatunków skąposzczetów,
- 15 gatunków niesporczaków,
- kilku przedstawicieli stawonogów,
- kilka gatunków pajęczaków i pajaków (w tym tygrzyk paskowany),
- 21 gatunków pareczników i 21 dwuparców,
- 92 gatunki owadów bezskrzydłowych,
- 65 gatunków owadów uskrzydłonych (w tym aż 32 gatunki komarów),
- 42 gatunki ryb,
- 13 gatunków płazów,
- 5 gatunków gadów,

- 223 gatunki ptaków,
- 36 gatunków ssaków.

Tabela 7. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Powierzchnia gruntów leśnych			
Ogółem	88,00	88,00	88,00
Grunty leśne gminne ogółem	33,00	33,00	33,00
Grunty leśne prywatne ogółem	55,00	55,00	55,00
Powierzchnia lasów			
Lasy ogółem	860,8	860,8	847,43
Lasy publiczne ogółem	805,8	805,6	792,42
Lasy publiczne Skarbu Państwa	772,8	772,6	759,43
Lasy publiczne gminne	33,00	33,00	33,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2014r.

Woliński Park Narodowy

Woliński Park Narodowy położony jest na wyspie Wolin. Do roku 1996 Park zajmował powierzchnię 4691 ha, kiedy to udało się włączyć w jego granice obszar 1 mili morskiej wód przybrzeżnych Bałtyku, archipelag wysp we wstecznej delcie Świny wraz z otaczającymi je wodami Zalewu Szczecińskiego. Od tego momentu Woliński Park Narodowy stał się pierwszym w Polsce parkiem morskim. Obecna powierzchnia Parku wynosi 10 937 ha, w tym ekosystemy leśne zajmują 4648,53 ha (42,50% powierzchni Parku), ekosystemy wodne 4681,41 ha (42,80%) i ekosystemy lądowe nieleśne 1607,46 ha (14,70%). Ochroną ścisłą objęto obszary o łącznej powierzchni 498,72 ha (4,56%).

Najbardziej charakterystycznym elementem wolińskiego krajobrazu są nadmorskie klify, najwyższe na polskim wybrzeżu, osiągające wysokość do 93 m n.p.m. Znamiennymi elementami świata roślinnego są stare buczyny nadmorskie, storczyki, słonorośla. Szczególne znaczenie dla symboliki Parku ma mikołajek nadmorski. Świat zwierzęcy reprezentują przede wszystkim ptaki- oficjalnym symbolem Wolińskiego Parku Narodowego jest bielik, zwany czasem orłem morskim. Jedną z największych atrakcji turystycznych Parku jest Zagroda Pokazowa Żubrów.

Głównym gatunkiem w lasach Parku Narodowego jest sosna, która zajmuje 68% lądowej powierzchni parku. Buk zajmuje 23%, dąb 7% a inne gatunki (świerk, modrzew, daglezja, brzoza) pozostałą część. Średni wiek lasów parku wynosi 130 lat. Wśród zespołów leśnych szczególnie dobrze zachowały się lasy bukowe, których struktura zbliżona jest do lasów naturalnych. Najlepiej zachowane zespoły buczyn są chronione w obszarach ochrony ścisłej w części południowej (żyźne buczyny) oraz w części północnej (kwaśne buczyny), gdzie występuje szczególnie cenna - wolińska buczyna storczykowa. Wykształciła się ona na szczególnym typie gleby - naspie przyklifowej, powstającej przez nawiewanie drobnych cząstek minerałów z klifu do wnętrza lasu. Bardzo cennym gatunkiem rosnącym w lasach na północy Drożkowych Łąk jest okazała paproć - długosz królewski. Specyficzne zbiorowiska roślinności nieleśnej spotykamy na obszarze wstecznej delty Świny – rośnie tu wiele gatunków roślin rzadkich tj. woskownica europejska, kłoc wiechowata, turówka wonna oraz szczególnie rzadkie rośliny solnisk-halofity: świbka nadmorska, sit Gerarda, mlecznik nadmorski, czosnek kątowaty, muchotrzew solniskowy.

Na terenie parku stwierdzono występowanie ponad 230 gatunków ptaków (w tym lęgowych, m.in. bielika, wodniczki, biegusa zmiennego, muchołówki małej). Na terenie parku oznaczono 3 nowe dla nauki gatunki: chrząszcza *Teredus opacus* i 2 gatunki skoczogonków (*Collembola*). Lasy parku to siedliska dla licznie występujących dzików oraz saren i jeleni, oraz drapieżników lisów, borsuków i kun. Wśród gatunków nowo przybyłych na tereny Wolina oprócz jenota, norki amerykańskiej czy piżmaka uwagę zwraca szop pracz.

Tereny objęte siecią Natura 2000 na terenie gminy Dziwnów to:

1. Ostoja na Zatoce Pomorskiej

Kod obszaru: PHL990002

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 243058,55 ha, Obszar morski : 100%

Zatoka Pomorska to akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego, od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska. Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane Ławicą Odrzańską. Ostoja to kluczowy obszar dla ochrony siedliska 1110 oraz teren regularnych obserwacji morświna. To obszar ważny dla bałtyckiej populacji parposza jak również ważna ostoja ptaków o randze międzynarodowej E82.

2. Ujście Odry i Zalew Szczeciński

Kod obszaru: PLH320018

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 52611,99 ha, Obszar morski: 81.93%

Obszar położony u ujścia rzeki Odry obejmujący również jej dolny odcinek, Zalew Szczeciński, Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński. Dziwna i Zalew Kamieński to najbardziej naturalne elementy ujścia Odry. Średnia głębokość tego rozległego kompleksu wodnego wynosi 3,5-4,0 m. Wokół wybrzeży Zalewu ciągną się, zmiennej szerokości płycizny przybrzeżne sięgające niekiedy zwłaszcza po stronie wschodniej 800 metrów w głąb akwenu. Ich maksymalna głębokość osiąga 1,0-1,5 m. W zacisznych enklawach różnych części zalewu są one miejscem występowania wielu gatunków hydrofitów. Zalew Szczeciński ograniczają od północy tereny wyspy Wolin i Uznam. Ze środowiskiem morskim Bałtyku Zalew Szczeciński połączony jest poprzez koryto Dziwny na wschodzie, Świny w środkowej części oraz poprzez Pianę na zachodzie. Przy wylotach ramion ujściowych wód zalewu rozwijają się delty wsteczne powstające w trakcie wlewania się wody morskiej do jego akwenu, co ma miejsce podczas sztormów, bądź przy długotrwałych silnych wiatrach z kierunków północnych. Wiatry północne powodują zjawisko tzw. "cofki", w efekcie której następuje podwyższenie stanu wód w zalewie, sięgające czasem nawet do 1,00 m. Z racji okresowych wlewów wody morskiej zmieniają się w zalewie parametry chemiczne jego środowiska, zwłaszcza w zakresie zawartości chlorków, temperatury i wysycenia powierzchniowych warstw wody tlenem. Stąd poziom zawartości jonów Cl w wodach zalewu właściwego waha się w granicach 0,05 do 1,25 g/l. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w obecności roślin słonolubnych. Obszary terenów przyległych głównie po stronie wschodnich wybrzeży stanowią płaską strefę nadzalewową, którą pokrywają utwory mineralne, bądź organiczne torfów zakumulowanych w lokalnych obniżeniach i płytkich basenach nadzalewowych. Jedynie wybrzeża północne na niewielkim odcinku oraz wschodnie wyspy Wolin mają bardziej zróżnicowaną rzeźbę i znaczną rozpiętość wysokościową.

Laguna, priorytetowy rodzaj siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, ponad 80% obszaru. Łącznie zidentyfikowano tu 13 rodzajów siedlisk z tego załącznika. Torfowe obszary Basenu Czarnocińskiego są miejscem występowania wielu prawnie chronionych bądź rzadkich gatunków roślin naczyniowych, a także licznych mchów brunatnych i torfowców. W rejonie Miroszowa w zachodniej części zalewu występuje zjawisko abrazji klifowego brzegu - klif żywy. Zalew Szczeciński ma kluczowe znaczenie dla ichtiofauny regionu, a także Polski. Wstępują tu zarówno gatunki ryb i minogów chronionych, jak i innych, cennych z punktu widzenia biologii, czy gospodarki człowieka. Akwen ten położony jest na styku dwu różnorodnych środowisk; słodko i słonowodnego - estuarium. Efektem tego, jest występowanie gatunków ryb charakterystycznych dla obu tych środowisk. Leży on na szlaku wędrówek tarłowych między

innymi takich gatunków jak: certa, aloza, łosoś, troć wędrowna, czy węgorz. Jest miejscem tarła wielu gatunków ryb (parposz, różanka).

Łącznie zidentyfikowano tu 16 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wody Zalewu odznaczają się dużym zagęszczeniem organizmów dennych; zwłaszcza ochotkowatych Chironomidae, skąposzczetów Oligochaeta, i mięczaków. Rozległy obszar wód Zalewu Szczecińskiego oraz urozmaicona strefa wybrzeży zasiedlona różnymi zbiorowiskami roślinności bagiennej, szuwarowej i wodnej jest miejscem egzystencji wielu gatunków ptaków, które znajdują tu dobre warunki żerowania, rozrodu i odpoczynku podczas migracji. Niejednokrotnie w okresie zimowym można tu obserwować żerujące bieliki w ilości do 250 osobników. Obszar obejmuje ważne ostoje ptasie o randze europejskiej.

3. Wolin i Uznam

Kod obszaru: PLH320019

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 30791,95 ha, Obszar morski: 17.86%

Obszar stanowi samodzielną jednostkę fizyczno-geograficzną, tj. mezoregion wysp Uznam i Wolin. Wyspy oddziela od siebie cieśnina Świny, zaś od lądu na zachodzie po stronie niemieckiej Piana, na wschodzie natomiast Dziwna. Obejmuje dwie wyspy: Wolin i Uznam, razem z 5-cio kilometrowym pasem wód przybrzeżnych pomiędzy Karnolicami i Lubinem (500 m szerokości; wody są płytkie do 1,5 m). Krajobraz ukształtował się dopiero w okresie postglacjalnym; obejmuje takie utwory, jak moreny czołowe i denne. Jądra obu wysp tworzą wzniesienia morenowe, osiągające 115 m n.p.m. i opadające w kierunku morza i Zalewu Szczecińskiego wysokimi falezami. Do wypiętrzeń morenowych przylegają usypane przez fale morskie szeregi piaszczystych niewysokich wałów, tworzące bądź to tereny równinne, bądź o bardziej zróżnicowanej konfiguracji obszary wydm o różnym stopniu zaawansowania rozwoju szaty roślinnej. Często spotyka się tu ogromne głazy narzutowe. Charakterystyczne dla tego obszaru są wysokie klify, oraz białe i szare wydmy. Część z nich porośnięta jest lasem, stosunkowo mało zmienionym przez działalność człowieka. Ogólnie, lasy zajmują ponad 30% pow. wyspy, w większości są to bory sosnowe. Najciekawsze ze zbiorowisk leśnych to buczyna pomorska (Melico-Fagetum) i mieszane lasy bukowo-dębowo-sosnowe (Fago-Quercetum). Ciekawym fragmentem ostoi jest delta rzeki Świny, obejmująca naturalne i sztuczne kanały oraz liczne wyspy z torfowiskami, łąki, trzcinowiska i małe pola; są tam także płaty lasów olszowych. W ostoi znajduje się też kilka jezior, głównie eutroficznych.

Obszar o niepowtarzalnych wartościach przyrodniczych skupiający na swoim terenie rzadkie siedliska i związane z nimi fitocenozy, niejednokrotnie o zasięgu występowania ograniczonym tylko do tego obszaru. Charakteryzuje się ogromną różnorodnością ekosystemów lądowych, bagiennych i wodnych oraz bogatą florą (1135 gatunków roślin naczyniowych) w tym wielu gatunków prawnie chronionych, rzadkich bądź zagrożonych. Łącznie w obszarze zidentyfikowano 30 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a wśród nich siedliska priorytetowe. Do takich należą: nadmorskie wydmy szare (doskonale wykształcone i zajmujące największą powierzchnię), nadmorskie wrzosowiska bażynowe, murawy kserotermiczne ze stanowiskami storczyków, żywe torfowiska wysokie, torfowiska nakredowe, bory i lasy bagienne. Ogółem wyróżniono tu ponad 60 zbiorowisk roślinnych o naturalnym charakterze (lasy, zarośla, zbiorowiska nabrzeżne, piaskolubne, wodnoblotne, słonorośla). Wybrzeże z wysokimi klifami w okolicach Lubina z roślinnością kserotermiczną podnosi walory przyrodnicze ostoi.

W ostoi występuje bogata fauna - stwierdzono tu 20 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym szczególnie licznie bezkręgowce z priorytetową pachnicą dębową *Osmoderma eremita*. Jelonek rogacz ostatni raz został zarejestrowany w latach 1970-80., w drzewostanach dębowych w okolicy Wzgórza Grzywacz i Góry Marii, nie został potwierdzony w inwentaryzacji przyrodniczej w 1997r. Zagrożone wyginieciem w skali światowej żubry występują tylko w zamkniętej hodowli restytucyjnej w Wolińskim Parku Narodowym, na kilkunastu hektarach ogrodzonego kompleksu lasu. Na terenie obszaru leży ostoja ptasia o randze europejskiej Delta Świny E01.

4. Wybrzeże Trzebiatowskie

Kod obszaru: PLB320010

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 31757,59 ha

Teren rozciąga się między miejscowościami Kamień Pomorski i Dźwirzyno. Ostoję stanowią rozległe łąki, dawniej intensywnie koszone i wypasane, ale od kilkunastu lat prawie nie użytkowane. W zachodniej części teren jest często zalewany przez wody Świńca i Niemicy. Znaczną powierzchnię porasta trzcina i łoża, a zaniedbywany system odwadniający powoduje dłuższe utrzymywanie się rozlewisk. Na terenie ostoi znajdują się dwa jeziora przymorskie - Liwia Łuża i Resko Przymorskie oraz tzw. Bagno Pogorzelićkie. W granicach obszaru znajdują się ostoje krajowe: Doliny Świńca i Niemicy K02 i Jezioro Liwia Łuża K03.

W ostoi występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków: błotniak łąkowy, błotniak zbożowy (PCK), kania ruda (PCK), rybołów (PCK), sowa błotna (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują bocian biały, derkacz i wodniczka (PCK). Latem na obszarze pierzą się gęgawy w ilości 100-350 osobników (C3).

5. Zalew Kamieński i Dziwna

Kod obszaru: PLB320011

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 12506,91 ha, Obszar morski: 35.36%

Obszar obejmuje Zalew Kamieński i Zalew Wrzosowski, utworzone przez przyujściowy odcinek rzeki Dziwny, połączone z Bałtykiem wąskim kanałem, leżącą na Zalewie Kamieńskim Wyspę Chrząszczewską, rzekę Dziwnę, aż do jej wypływu z Zalewu Szczecińskiego oraz położone na Wolinie jezioro Koprowo.

Występuje co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ważny obszar głównie dla ptaków wodno-błotnych. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków: krakwa, ohar (PCK), perkoz dwuczuby, płaskonos, błotniak zbożowy (PCK), kania ruda (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje jarzębatka i wodniczka (PCK). W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2 i C3) następujących gatunków: łabędź krzykliwy, gęś zbożowa i białoczelna (do 10 000 osobników); pierzy się 200-250 gęgaw (C3). W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) bielaczka; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje nurogęs.

6. Zatoka Pomorska

Kod obszaru: PLB990003

Obszar biogeograficzny: kontynentalny

Powierzchnia: 309080,81 ha, Obszar morski: 100%

Występują tam co najmniej 3 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W okresie wędrówek i w okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2 i

C3) następujących gatunków: perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkoz rogaty, bielaczek, lodówka, markaczka, nurnik, tracz długodzioby i uhla; w stosunkowo wysokich liczebnościach (C7) występują: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (C4) - zimą powyżej 100 000 osobników.

Poniższa mapa zawiera zaznaczone obszary Natura 2000 na terenie gminy Dziwnów. Kolorem niebieskim zaznaczone zostały tzw. obszary ptasie; kolorem pomarańczowym – obszary siedliskowe.

Mapa 3. Obszary Natura 2000 na terenie gminy Dziwnów.



Źródło: www.geoportal.gov.pl/

TURYSTYKA

Popularnymi formami spędzania wycieczki w gminie Dziwnów są:

- windsurfing,
- kitesurfing,
- pływanie,
- kajakarstwo,
- żeglarstwo,
- plażowanie,
- wędkarstwo,
- paralotniarstwo,

- sporty motorowodne,
- turystyka piesza i rowerowa.

Turyści często korzystają z czerwonego szlaku turystycznego przebiegającego przez gminę Dziwnów, ukazującego walory przyrodnicze i krajobrazowe wybrzeża.

Gmina Dziwnów posiada rozbudowaną bazę noclegową – istnieje tu duża liczba pensjonatów, hoteli, campingów, a także kwater prywatnych. Co roku wzrasta również liczba sezonowych punktów małej gastronomii, która znacząco przewyższa ilość lokali o wyższym standardzie, jednakże widoczne jest zwiększenie zapotrzebowania na lokale ekskluzywne.

Z uwagi na położenie nad Morzem Bałtyckim, gmina Dziwnów pełni w okresie wakacyjnym centrum rozrywkowe i kulturalne. Posiada bardzo dobre zaplecze rekreacyjno-sportowe, w tym halę widowiskowo-sportową oraz wiele atrakcji turystycznych, które przyciągają turystów również poza okresem wakacyjnym.

PROMENADA

Jednym z ulubionych miejsc turystów jest nowoczesna promenada, stanowiąca wizytówkę Dziwnowa. Nowa promenada sprzyja niewątpliwie wypoczynkowi w ciszy i spokoju. Wzdłuż promenady wybudowano 4 nowoczesne budynki z bezpłatnymi toaletami, a całości dopełnia estetyczne drewniane ogrodzenie.

Zdjęcie 3. Promenada w Dziwnowie



Źródło: <http://www.dziwnow.pl/promenada-w-dziwnowie-2/>

PORT JACHTOWY

Port jachtowy w Dziwnowie wybudowany w 2013 roku, był miejscem Mistrzostw Świata w klasie Laser w 2014 r. i Optimist w 2015 r. W porcie mieści się 60 jednostek o maksymalnej długości 12 metrów, a do dyspozycji żeglarzy jest pełna infrastruktura socjalna i techniczna. Port ten jest ważnym punktem na mapie Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego i wraz z przystanią sezonową tworzą Marinę Dziwnów. Teren jest ogrodzony i monitorowany. W sąsiedztwie znajduje się siłownia i mały park.

Zdjęcie 4. Port jachtowy w Dziwnowie



Źródło: <http://www.dziwnow.pl/port-jachtowy/>

NADMORSKI PARK MINIATUR

Nadmorski Park Miniatur w Dziwnowie to miejsce, gdzie zobaczyć można latarnie morskie polskiego wybrzeża w jednym miejscu. Nie lada atrakcją są również miniaturowe parowozy poruszające się między latarniami. Na miejscu funkcjonuje też plac zabaw i kawiarnia, dlatego na zwiedzanie parku trzeba zarezerwować sobie kilka godzin.

Zdjęcie 5. Nadmorski Park Miniatur



Źródło: <http://www.dziwnow.pl/nadmorski-park-miniatur/>

PRZYSTAŃ PASAŻERSKA

Przystań statków pasażerskich w Dziwnowie przyciąga turystów, którzy mogą wyruszyć w piracki rejs w morze, lub przez Zalew Kamieński popłynąć do Kamienia Pomorskiego. Wycieczkowe statki pirackie w Dziwnowie stały się wizytówką miasta, a na rejsy przyjeżdżają turyści z całego regionu. Korsarz pływa w rejsy po morzu, a Victoria kursuje na trasie Dziwnów – Kamień Pomorski.

Zdjęcie 6. Statek „Korsarz”



Źródło: <http://www.dziwnow.pl/przystan-pasazerska/>

ALEJA GWIAZD SPORTU

Aleja Gwiazd Sportu powstała w 2002 roku, kiedy to odbył się w Dziwnowie I Festiwal Gwiazd Sportu. Obecnie aleja jest objęta patronatem polskiego Komitetu Olimpijskiego. Po obu stronach traktu spacerowego ustawione są postumenty ze 100 replikami medali najśłynniejszych olimpijczyków. Każdego roku w trakcie Festiwalu Gwiazd Sportu kolejne gwiazdy polskiego sportu odsłaniają mosiężne repliki swoich najcenniejszych medali. Przez cały rok turyści odwiedzający Dziwnów chętnie fotografują się przy medalach swoich sportowych idoli.

Zdjęcie 7. Repliki medali olimpijczyków w Alei gwiazd Sportu



Źródło: <http://www.dziwnow.pl/aleja-gwiazd-sportu/>

Zalew Kamieński

Położenie gminy nad Zalewem Kamieńskim umożliwia turystom, jak i mieszkańcom, korzystanie ze sportów wodnych, a także stwarza okazję do wędkowania – Zalew Kamieński zamieszkują okonie, płocie, szczupaki i węgorze. W Dziwnówku działa także niewielka przystań ze szkółką windsurfingu.

Zdjęcie 8. Zalew Kamiński



Źródło: www.dziwnowek.pl

Szkoła Windsurfingu

Znajduje się nad brzegiem Jeziora Wrzosowskiego w Dziwnówku. Odbywają się tu zajęcia z windsurfingu, kitesurfingu dla początkujących oraz zaawansowanych. Działa również wypożyczalnia sprzętu wodnego (kajaków i rowerków wodnych). Woda w zatoce jest wyjątkowo płytka - w odległości 400m od lądu na całej szerokości linii brzegowej woda sięga zaledwie do kolan.

Zdjęcie 10. Windsurferzy w Dziwnówku



Źródło: www.dziwnowek.pl

Przystań jachtowa w Międzywodziu

Na miłośników żagli czeka w Międzywodziu odnowiona oraz dostosowana do unijnych standardów **przystań jachtowa przy Zatoce Kamińskiej** - cumują tu niewielkie jachty, można wypożyczyć sprzęt pływający. Latem można popłynąć turystycznym stateczkiem w rejs po zalewie.

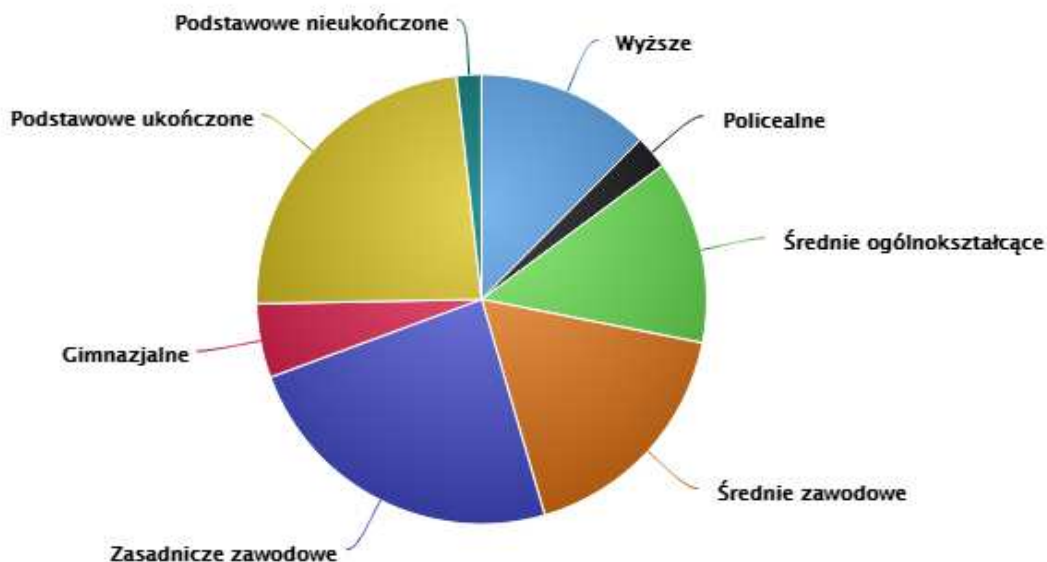
Zdjęcie 11. Przystań jachtowa w Międzywodziu



Źródło: www.miedzywodzie.net.pl

2.1.6. Oświata, sport, kultura

Wykres 1. Poziom wykształcenia w Gminie Dziwnów.



Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dziwnow#poziom-wykształcenia-mieszkańców

W gminie Dziwnów funkcjonuje:

- Zespół Szkół, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. % Kołobrzeskiego Pułku Piechoty oraz Gimnazjum Publiczne „Pomerania”,
- Zespół Szkół Społecznych w Dziwnowie (gimnazjum i liceum) prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz Kultury i Edukacji,
- Przedszkole Publiczne „Promyk Słońca”,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Elżbiety Zakrzewskiej.

Szkoła Podstawowa im. 5. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty

Łącznie uczy się w niej 192 uczniów z Dziwnowa, Dziwnej, Dziwnówka, Międzywodzia i Łukęcina.

Szkoła jest dobrze wyposażona, posiada 14 sal lekcyjnych, pracownię komputerową, bibliotekę z czytelnią, świetlicę i salę gimnastyczną oraz halę sportową. Uczniowie mogą rozwijać swoją wiedzę i zainteresowania w ramach szeregu zajęć pozalekcyjnych (koła przedmiotowe, kluby,

zajęcia wyrównawcze). W okresie letnim szkoła proponuje tanie noclegi w odległości około 100 metrów od morza. Do dyspozycji jest 55 miejsc, oddzielna sala dla opiekunów.

Istnieje możliwość korzystania z całodziennego wyżywienia, sali gimnastycznej, kawiarenki internetowej.

Zdjęcie 12. Szkoła Podstawowa w Dziwnowie



Źródło: <http://www.sp.dziwnow.pl/>

Gimnazjum Publiczne „Pomerania”

Gimnazjum funkcjonuje od 1999 r. i uczęszczają łącznie do niego 72 osoby. Gimnazjum posiada własną świetlicę, pracownię geograficzno-biologiczną oraz fizyko-chemiczną, gabinet języka polskiego, angielskiego, języka niemieckiego, matematyki, historii oraz salę komputerową. Większość sal lekcyjnych wyposażona jest w niezbędny sprzęt elektroniczny i nowe meble.

W gimnazjum prowadzone są koła zainteresowań: informatyczne, plastyczne, teatralne, matematyczne, fizyczno-techniczne, biologiczno-chemiczne, Klub Europejski, dziennikarskie, geograficzne, SKS, taneczne, wokalne.

Przedszkole Publiczne „Promyk Słońca”

Przedszkole rozpoczęło działalność w 1948 r. Posiada cztery bardzo dobrze wyposażone sale zajęć, szatnię, salę gimnastyczną, ogród z placem zabaw oraz zaplecze kuchenne, biurowe i gospodarcze. Do przedszkola uczęszcza łącznie 100 dzieci.

Dzieci mają możliwość dodatkowo realizować zajęcia z religii, logopedii, gimnastyki korekcyjnej oraz zajęć odpłatnych z języka angielskiego, rytmiki i tańca.

Zdjęcie 13. Przedszkole w Dziwnowie



Źródło: <http://przedszkole.dziwnow.pl/>

Miejska Biblioteka Publiczna im. Elżbiety Zakrzewskiej

Miejska Biblioteka Publiczna w Dziwnowie mieści się przy Alei Gwiazd Sportu. W ciągu roku organizuje szereg spotkań, spektakli i wykładów. W sezonie letnim działa jako punkt informacji turystycznej oraz spełnia funkcje biblioteczne dla mieszkańców i turystów spędzających urlopy nad Bałtykiem. W Bibliotece organizowane są wystawy, dotyczące historii regionu cieszące się sporym zainteresowaniem.

KULTURA

W gminie Dziwnów organizowanych jest rokrocznie wiele różnorodnych imprez kulturalnych i sportowych, m.in.:

- Festiwal Piosenki Turystycznej w maju,
- Dni Morza w czerwcu,
- Etapowe Regaty Turystyczne w lipcu,
- Festiwal Gwiazd Sportu w sierpniu,
- Festyn Komandosa w sierpniu,
- Regaty Żeglarskie we wrześniu.

Gmina Dziwnów posiada bardzo duży potencjał turystyczno-kulturowy, w związku z czym coraz chętniej organizowane są tu imprezy o zasięgu ogólnopolskim oraz międzynarodowym, takie jak:

- VIII Ogólnopolski Turniej Oldbojów w Piłce Ręcznej Kobiet i Mężczyzn (styczeń 2016),
- Ogólnopolski Słoneczny Turniej tańca Sportowego (maj 2016),
- Energa Sailing Cup Puchar Dziwnowa; eliminacje do Mistrzostw Świata i Europy (czerwiec 2016),

- Regaty Pucharu Europy w Klasie Laser (lipiec 2016),
- XVII Międzynarodowy Bieg „Cztery Mile Jarka” (lipiec 2016),
- Mistrzostwa Polski Orca, Regaty Mantra Cup 2016 (sierpień 2016),
- Międzynarodowe Mistrzostwa PSKO (wrzesień 2016),
- Mistrzostwa Polski w Układach Zbiorowych W Gimnastyce Artystycznej (październik 2016).

SPORT

W gminie Dziwnów funkcjonuje **Miejski Ośrodek Sportu i Kultury**. Mieści się on przy hali widowiskowo-sportowej wybudowanej w 2002, w której odbywają się imprezy lokalne, ogólnopolskie i międzynarodowe. Boisko hali jest w pełni przystosowane do gier zespołowych takich jak:

- piłka siatkowa,
- piłka koszykowa,
- piłka ręczna,
- tenis ziemny,
- piłka nożna.

Boisko hali może służyć także do innych zajęć sportowych, między innymi gimnastyki sportowej i artystycznej, tańców sportowych, sportów obronnych itp. Do obiektu prowadzą podjazdy dla wózków inwalidzkich ułatwiające wejście z ulicy do wewnątrz obiektu sportowego, a także windę umożliwiającą dostęp do trybun i innych sal znajdujących się na piętrze.

W budynku Miejskiego Ośrodka Sportu i Kultury znajduje się również siłownia, sala fitness, sauna wraz z solarium oraz pokoje noclegowe.

Zdjęcie 14. Hala sportowo-widowiskowa w Dziwnowie



Źródło: www.dziwnow.net.pl

Najchętniej uprawianą dyscypliną sportu przez mieszkańców jest piłka nożna – w Dziwnowie funkcjonuje od lat **Klub Sportowy „Jantar”**.

W Dziwnowie działa również Stowarzyszenie **Dziwnowski Klub Tańca Sportowego „Fokus”**.

W Międzywodziu działa Klub Sportowy „Bałtyk”, zajmujący się głównie rozgrywkami piłkarskimi. Międzywodzie posiada pełnowymiarowe boisko z naturalną murawą, nad którym bezpośredni nadzór sprawuje Klub Sportowy „Bałtyk”.

2.2 Gospodarka

2.2.1 Przedsiębiorczość

Bez wątpienia głównym walorem Gminy Dziwnów jest jej położenie. Bezpośrednie sąsiedztwo Morza Bałtyckiego, Zalewu Kamieńskiego i rzeki Dziwny, sprawia, że jest to teren szczególnie atrakcyjny turystycznie. Gmina posiada dużą bazę noclegową oraz gastronomiczną, stale rośnie liczba turystów. To wszystko powoduje, że głównym źródłem dochodów gminy jest turystyka i rekreacja. Bliskość portu morskiego oraz sąsiedztwo plaży i kąpielisk wodnych powoduje, że w sezonie letnim tworzy się pokaźny miejscowy rynek zbytu.

Ze względu na uwarunkowania społeczno- gospodarcze, oraz położenie Gminy, za branże, mające kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy uznać należy **turystykę i rekreację, rybołówstwo, usługi dla ludności, handel detaliczny I hurtowy, transport morski i lądowy, budownictwo.**

Gmina nie cierpi na brak infrastruktury technicznej, istnieje duża baza obiektów gospodarczych gotowych do zagospodarowania. Liczne punkty małej gastronomii obsługują turystów podczas wypoczynku. Problemem jest jednak sezonowość wszystkich usług, które są związane z turystyką. Dostępność bazy noclegowej, punktów gastronomicznych oraz innych obiektów rozrywkowych jest ściśle związana z kalendarzem. Przed lub po terminie wakacji szkolnych większość obiektów jest zamknięta. To także zniechęca turystów do odwiedzin w tzw. martwym sezonie.

Mieszkańcy są aktywni, przedsiębiorczy, wykazują duży potencjał intelektualny i mobilny. Mieszkańcy to osoby dość aktywne zawodowo, co przejawia się w znaczącej liczbie podmiotów gospodarczych, na terenie gminy jest wiele zarejestrowanych podmiotów, które tworzą miejsca pracy. Niestety, po zakończeniu sezonu wypoczynkowego znacznie wzrasta liczba osób pozostających bez pracy. Na terenie gminy jest wiele osób posiadających jedynie wykształcenie podstawowe i zasadnicze zawodowe.

Głównymi pracodawcami na terenie gminy są: budżetowe jednostki organizacyjne, ośrodki wczasowe, armatorzy kutrów rybackich, zakłady usługowo handlowe, zakłady budowlane. Niewielki procent podmiotów zajmuje się rolnictwem, leśnictwem czy łowiectwem.

Według danych zgromadzonych przez GUS, na terenie Gminy Dziwnów istniały następujące podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007:

Tabela 8. Podmioty wg grup rodzajowych działalności PKD 2007 na terenie gminy Dziwnów

	2013	2014
Ogółem	936	930
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	39	39
Przemysł i budownictwo	87	92
Pozostała działalność	810	799

Źródło: dane GUS

Według danych z GUS, w 2014 zarejestrowanych bezrobotnych było 284 osób (w tym 130 mężczyzn i 154 kobiety). Udział tych osób w liczbie ludności w wieku produkcyjnych to 10,6% (9% mężczyźni i 12,5 % kobiety). Osób pracujących było 727 osób (304 mężczyzn i 423

kobiety). Ogółem, w 2014 r., na 1000 ludności 181 osób pracowało (dla porównania w powiecie - 132 osoby).

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych

	2013	2014
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON;		
Podmioty wg sektorów własnościowych		
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	936	930
Sektor publiczny - ogółem	24	24
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	11	10
Sektor publiczny - spółki handlowe	1	2
Sektor prywatny - ogółem	912	906
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	723	713
Sektor prywatny - spółki handlowe	24	24
Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7	7
Sektor prywatny - spółdzielnie	4	4
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	21	21

Źródło: dane GUS

W 2014 r. gmina posiadała 91 obiektów turystycznych (dla porównania cały powiat ma ich 179). Według danych z dnia 9.03.2016 r. dotyczących liczby wpisów wg rodzajów działalności gospodarczej, można zauważyć że najwięcej, bo prawie 350 wpisów (przy ogólnej liczbie 776) dotyczyło działalności związanej z noclegami.

Do największych przedsiębiorstw należą:

- ✓ W Dziwnowie : Usługi Rybołówstwa Noclegowe Transportowe Halina Józef Skiba,
Ośrodek Wypoczynkowy „Zastał”,
Ośrodek Wczasowy i Domki Kempingowe – CUL,
Hotel & Spa „STARY DZIWNÓW”
- ✓ W Dziwnówku: Centrum Rehabilitacji i Wypoczynku „Jantar”
Przedsiębiorstwo Usług Budowlanych i Instalacyjnych „Ekol” Bogdan Kokolus
- ✓ W Międzywodziu: Ośrodek Rehabilitacyjno – Wczasowy „Perła”
Ośrodek rehabilitacyjno – wypoczynkowy „Rzemieślnik”
- ✓ W Łukęcinie: Ośrodek wczasowy „Wrzos”

2.2.2 Odnawialne źródła energii

Gmina Dziwnów charakteryzuje się bardzo niskim poziomem produkcji energii odnawialnej. Na terenie gminy Dziwnów w roku 2013 nie wyprodukowano w ogóle energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Było wówczas 8 instalacji do produkcji energii cieplnej, które w 2013 roku wyprodukowały szacunkowo około 8MWh energii. Oznacza to, że łączna produkcja energii elektrycznej i cieplnej ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Dziwnów pokryła w 2013 roku zapotrzebowanie na energię w 0,01%. Wskaźnik ten jest wielokrotnie poniżej potencjału gminy Dziwnów. Sieć energetyczna na terenie gminy daje duży potencjał w zakresie przyłączenia instalacji odnawialnych źródeł energii.

Potencjalnie największym odbiorcą energii ze źródeł odnawialnych może być rolnictwo, a także mieszkalnictwo i komunikacja. Szczególnie dla regionów dotkniętych bezrobociem odnawialne źródła energii stwarzają nowe możliwości w zakresie powstawania nowych miejsc pracy. Natomiast tereny rolnicze, które - z uwagi na silne zanieczyszczenie gleb - nie nadają się do uprawy roślin jadalnych, mogą być wykorzystane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji biopaliw. W związku z powyższym istniejący potencjał zasobów odnawialnych źródeł energii należy wykorzystać zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, z uwzględnieniem nie tylko korzyści ekologicznych, ale również społecznych i gospodarczych.

Zgodnie ze strategią gminy Dziwnów, pomimo wyjątkowo korzystnej wietrzności, na obszarze Gminy nie przewiduje się lokowania farm wiatrowych. Turystyczny charakter gminy w połączeniu z jej niewielkim obszarem powoduje, że tego typu inwestycje są niekorzystne. Gmina posiada wyjątkowo korzystne warunki do rozwoju energetyki geotermalnej. Kolejnym dużym atutem gminy w kontekście rozwoju energetyki odnawialnej jest wysokie jak na polskie warunki nasłonecznienie, tworzące potencjał do rozwoju energetyki słonecznej.

Gmina Dziwnów od 2003 roku sukcesywnie realizuje poprawienie efektywności energetycznej budynków. W ten sposób wykonano:

- termoizolację Zespołu Szkół w Dziwnowie. Wartość inwestycji wynosiła 300 tys. zł, z czego 200 tys. zł pochodziło ze środków programu SAPARD.
- termomodernizację budynku Urzędu Miejskiego wraz ze wymianą kotła grzewczego (2006 rok) - wartość ok. 250 tys., finansowane ze środków własnych;
- sukcesywnie dokonywano również wymian kotłów grzewczych z paliwa stałego (węgiel, olej) na paliwo ciekłe (gaz),
- sukcesywnie zmniejszano energochłonność oświetlenia poprzez wymianę opraw rtęciowych na sodowe (w tym roku wymiana ostatnich 5 sztuk) - wymiana sposobem gospodarczym (zdemontowane oprawy sodowe z przebudowywanych ulic zastępują oprawy rtęciowe).
- docieplenie remizy strażackiej - m.in. ocieplenie 46 tys. 2009 rok.
- budowa 47 szt. lamp hybrydowych (2014 r.), wartość inwestycji - 505 tys. zł , z czego 313 tys. pochodziło ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Ponadto, gmina sukcesywnie i stosunkowo niewielkimi nakładami obniża zużycie energii w budynkach użyteczności publicznej poprzez ich modernizację lub budowę nowych zgodnych ze standardami.

2.3. Infrastruktura techniczna

2.3.1. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Teren Gminy Dziwnów jest obszarem typowo turystycznym, związane jest z tym zróżnicowane zapotrzebowanie na wodę. W miesiącach sezonu letniego pobór wody jest znacznie wyższy niż poza tym okresem, gdyż wzrasta zdecydowanie liczba osób przebywających na terenach rekreacyjnych do około 30 000 tysięcy osób dziennie. Gmina zaopatruje się w wodę do celów bytowych z komunalnych ujęć wody, które obsługuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie. Liczebność ludności różni się w zależności od okresu, widać to szczególnie w średnim dobowym zapotrzebowaniu na wodę: w

sezonie letnim wynosi 4 440 m³/ dobę natomiast poza sezonem letnim to zapotrzebowanie spada do 1 440 m³/ dobę.

Mimo zdecydowanie zwiększonego zapotrzebowania w sezonie na wodę pitną na terenie gminy, zasoby jakie tam występują w pełni zaspokajają tę potrzebę.

Tabela 10. Zużycie wody w gminie Dziwnów

informacje	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
woda z wodociągów na 1 mieszkańca w m ³	56,6	51,3	50,8	63,4	63,5	53,4	47,0	49,8
woda z wodociągów na 1 korzystającego m ³	74,5	65,2	64,3	81,0	81,0	69,3	61,0	61,4

(Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych 2007-2014)

Gmina Dziwnów jest dobrze zaopatrzona w wodę, obecnie z wodociągu korzystają wszystkie sołectwa wchodzących w skład gminy.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Cechą charakterystyczną Gminy Dziwnów jest sezonowość, która ma swoje odzwierciedlenie także w dużej dysproporcji powstawania ścieków - nieczystości płynnych. Zauważalna jest znaczna różnica w ilości powstających ścieków w sezonie wakacyjnym - 3 517 m³ średnio na dobę, aniżeli poza nim - 1 333 m³ średnio na dobę. Poniżej tabela przedstawia liczbę mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne z terenu Gminy Dziwnów.

Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne z terenu Gminy Dziwnów

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	Rok 2013	Rok 2014
ustęp sputkiwany	2 668	2671
łazienka	2 651	2654

Źródło: GUS 2008, 2013 Bank Danych Lokalnych

Większość miejscowości z terenu gminy Dziwnów przyłączona jest do sieci kanalizacyjnej. Ścieki z większej części gminy, kanalizacją odprowadzone są do oczyszczalni ścieków w Międzywodziu, która posiada wydajność 10 000 m³/d i zarządzana jest przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Dziwnowie (spółka komunalna). Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Międzywodziu jest dość nowoczesna i oczyszcza ścieki z: Dziwnówka, Międzywodzia, Dziwnowa, Wiselki, Kołczewa, Zastania, Chynowa- jest to obszar należący do Aglomeracji Dziwnów. Oczyszczana woda odprowadzana jest do rzeki Lewińska Struga, a następnie do Zalewu Kamieńskiego. Oczyszczalnia jest w stanie oczyścić ścieki zarówno w okresie letnim jak i poza nim, pozwala na to jej stan techniczny i technologiczny, które są przystosowane do wahań ilości oczyszczanych ścieków. Możliwym jest również wykonanie kolejnych przyłączeń ze względu na możliwości oczyszczalni w Międzywodziu. Elementem wymagającym remontu jest jedynie budynek obsługi technicznej oczyszczalni, który nie był wcześniej odnawiany.

Poniżej tabele przedstawiają kilka wskaźników związanych z systemem ściekowym na przestrzeni lat.

Tabela 12. Dane dotyczące oczyszczalni ścieków w Międzywodziu

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie Dziwnów	1 szt.
--	--------

Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2013 r.	
- w gminie	3 988
- w powiecie	33 835
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2013 r. – instalacje i urządzenia :	
- zbiorniki bezodpływowe	87
- oczyszczalnie przydomowe	-

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie, *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014*, Gmina miejsko – wiejska Dziwnów, powiat kamieński.

Tabela 13. Ścieki oczyszczane w ciągu roku (w dm³) w oczyszczalni w Międzywodziu

Ścieki oczyszczane w ciągu roku	2013 r.	2014 r.
Odprowadzone	616,0 dam ³	565 dam ³
Oczyszczane	616 dam ³	565 dam ³

Źródło: GUS 2008, 2013 Bank Danych Lokalnych

Tabela 14. Osady wytworzone w ciągu roku w komunalnej oczyszczalni ścieków w Międzywodziu

Osady	Jednostka	2013 r.	2014 r.
Ogółem	tona	400	400

Źródło: GUS 2008, 2013 Bank Danych Lokalnych

2.3.2. Sieć gazowa

Na obszarze gminy Dziwnów sieć gazowniczą rozwija i udoskonala Polska Spółka Gazownictwa (dawniej: Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.). Objęte gazyfikacją zostały następujące miejscowości wchodzące w skład gminy Dziwnów: Dziwnów, Dziwnówek oraz Łukęcin. Obszar ten jest zasilany gazem ziemnym wysokometanowym średniego ciśnienia z gazociągu relacji Trzebiatów-Kamień Pomorski. Gaz ziemny – jest produktem pochodzenia naturalnego, którego głównym składnikiem jest metan (CH₄). Do użytkowników rozprowadzany jest przez system gazociągów. Polska norma PN-C-04750 w rodzinie gazów ziemnych rozróżnia gaz wysokometanowy oraz cztery podgrupy gazu zaazotowanego.

Poniższa tabela ukazuje długości sieci gazowych oraz ilość zużycia gazu na terenie gminy Dziwnów w roku 2014.

Tabela 15. Długość sieci gazowych oraz ilość zużytego gazu na terenie gminy Dziwnów.

Wskaźnik	Obszar gminy
Długość czynnej sieci ogółem [m]	33527
Długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	33527
Czynne połączenia do budynków mieszkalnych i niemieskalnych [szt.]	410
Odbiorcy gazy [gosp. domowe]	396
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	363
Zużycie gazu [tys. m ³]	715,1
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	706,8

Wskaźnik	Obszar gminy
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	760
Ludność korzystająca z sieci w % ludności gminy	18,9
Sieć rozdzielcza na 100 km ²	89,1
Zużycie gazu na 1 mieszkańca [m ³]	177,4
Użycie gazu na 1 korzystającego / odbiorcę [m ³]	940,9

(Źródło: www.stat.gov.pl Bank Danych Lokalnych, 2014)

Na terenie gminy Dziwnów doprowadzany jest gaz ziemny wysokometanowy GZ-50, prowadzony jest gazociągami średniego ciśnienia o średnicy 125 mm z rur PE.

W miejscowościach, które nie posiadają gazyfikacji przewodowej w gospodarstwach domowych wykorzystywany jest gaz butlowy. Polska Spółka Gazownictwa działająca na terenie gminy Dziwnów jest właścicielem gazociągu o dł. 21 255 m oraz przyłącza gazowego o dł. 6 173 m liczącą łącznie 244 sztuki przyłączy gazowych. (Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kamieńskiego).

2.3.3. Sieć elektroenergetyczna

Obszar Gminy Dziwnów zasilany jest średnim napięciem z sieci elektroenergetycznej z dwóch kierunków:

- Zachodniego - z Głównego Punktu Zasilającego (GPZ) Reclaw, przez teren gminy Wolin,
- Południowego - z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) Kamień Pomorski.

Obecnie możliwości dostarczania energii elektrycznej są większe niż faktyczne zapotrzebowanie. Stan techniczny sieci pod wieloma względami wymaga wymiany bądź modernizacji. Zasilanie gminy odbywa się ze stacji 110/15 kV Reclaw o mocy 2x16,0 MVA, która współdziela również ze stacjami 110/15 kV w gminach: Przybiernów, Golczewo, Kamień Pomorski, Międzyzdroje, Świnoujście. Stacje transformatorowe 15/0,4 kV w jednostkach osadniczych gminy Dziwnów oraz po części w gminach ościennych zasilane są siecią napowietrzną o mocy 15 kV. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Dziwnowie zarejestrowano w 2014r. 1 373 odbiorców energii elektrycznej, którzy zużyli 3 264 MWh.

Sieci elektroenergetyczne przebiegają następująco:

- dla linii o napięciu 15 kV po 6,5 m – obustronnie od osi linii,
- dla linii o napięciu 110 kV po 20 m - obustronnie od osi linii,
- dla linii o napięciu 400 kV po 40 m - obustronnie od osi linii.

(Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Dziwnów)

Tabela 16. Energia elektryczna i jej zużycie w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Dziwnów

Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach	Jednostka miary	2013	2014
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	Szt.	1 345	1373

Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach	Jednostka miary	2013	2014
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	3 368	3264

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, 2013, 2014

Tabela 17. Zużycie energii elektrycznej na terenie Gminy Dziwnów w latach 2013 i 2014

	Zużycie [MWh] 2013	Zużycie [MWh] 2014
Umowy kompleksowe taryfa C1* lokale niemieszkalne	5 108	4 050
Umowy kompleksowe taryfa G* gospodarstwa domowe	6 619	6 306

Źródło: Enea, 2015r.

Gmina Dziwnów jest zelektryfikowana w 100%. W większości miejscowości gminy zmodernizowano system oświetlenia ulic.

2.3.4. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Dziwnów nie ma możliwości lokalizacji wysypiska odpadów stałych.

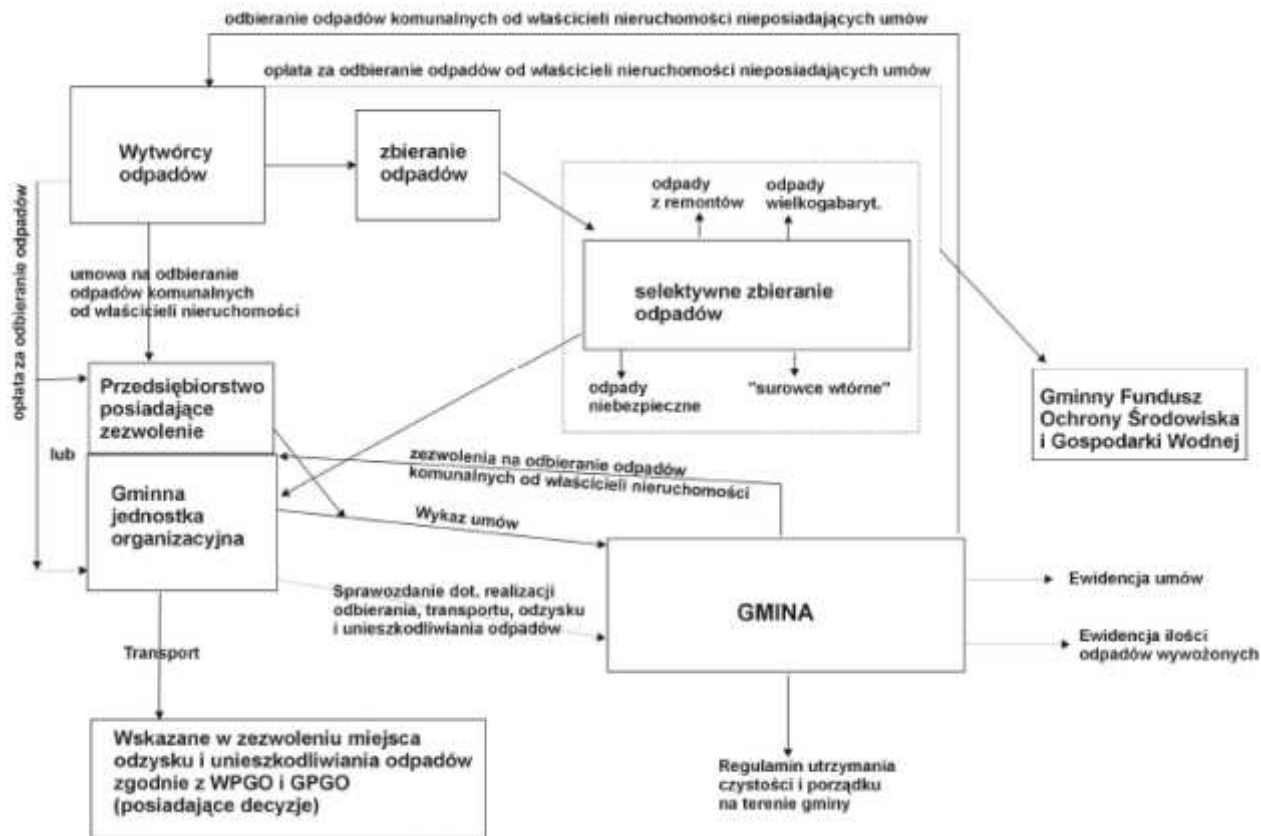
Gmina należy do Celowego Związku Gmin R-XXI w Nowogardzie, który to realizuje projekt: „Budowa Regionalnego Zakładu Gospodarowania Odpadami w Słajsinie”. Wszystkie odpady ze swojego terenu gmina zobowiązana jest przekazywać do Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Słajsinie. Zakład w Słajsinie zajmuje powierzchnię 18,6 ha i posiada trzy Stacje Przeładunkowe w:

- Świnoujściu,
- Mokrawicy,
- Mielenku Drawskim.

Każdy rodzaj odpadów kierowany jest do odpowiedniej stacji:

- zmieszane odpady komunalne i zielone odpady - Stacja Przeładunkowa w Mokrawicy, a następnie specjalnym transportem, przewożone do Słajsina,
- odpady biodegradowalne - Stacja Przeładunkowa w Mokrawicy, tam są one kompostowane.

Poniżej rysunek przedstawia model systemu gospodarki odpadami.



Źródło: KPGO 2010

Zadaniami Regionalnego Zakładu Gospodarowania Odpadami jest:

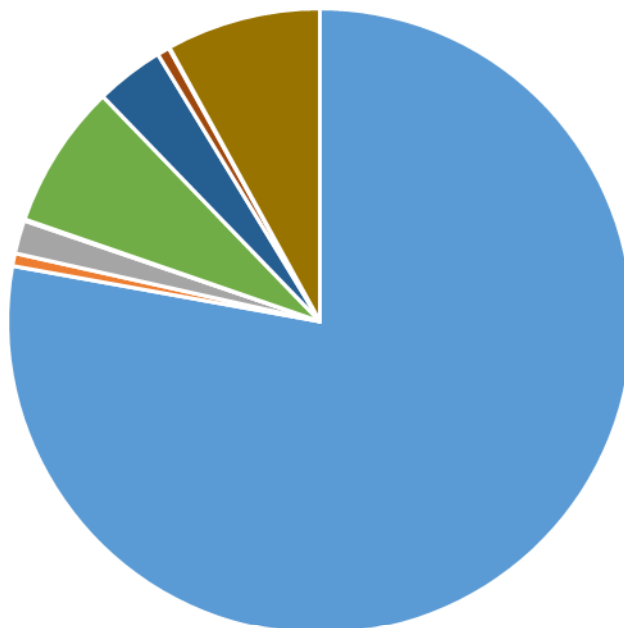
- mechaniczno-biologicznie przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych,
- przetwarzanie odpadów zielonych i biodegradowalnych,
- składowanie pozostałości powstałych w procesie sortowania odpadów komunalnych.

W roku 2015 łączna ilość zebranych odpadów komunalnych w Gminie wyniosła 4 382,02 Mg, z czego:

- 2 040,72 Mg z Dziwnowa,
- 759,23 Mg z Dziwnówka,
- 1 296 Mg z Międzywodzia,
- 286,07 Mg z Łukęcina.

Poniżej wykresy przedstawiają strukturę odpadów zebranych na terenie gminy Dziwnów.

Morfologia odpadów zebranych w 2015 r. na terenie Gminy Dziwnów [w Mg]



Niesegregowane /zmieszane/ odpady komunalne - 20 03 01

Odpady z czyszczenia ulic i placów -20 03 03

Odpady wielogabarytowe –20 03 07

Opakowania z papieru i tektury - 15 01 01

Opakowania z tworzyw sztucznych - 15 01 02

Zmieszane odpady opakowaniowe - 15 01 06

Opakowania ze szkła -15 01 07

Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia innych niż wymienione w 17 01 06 - 17 01 07

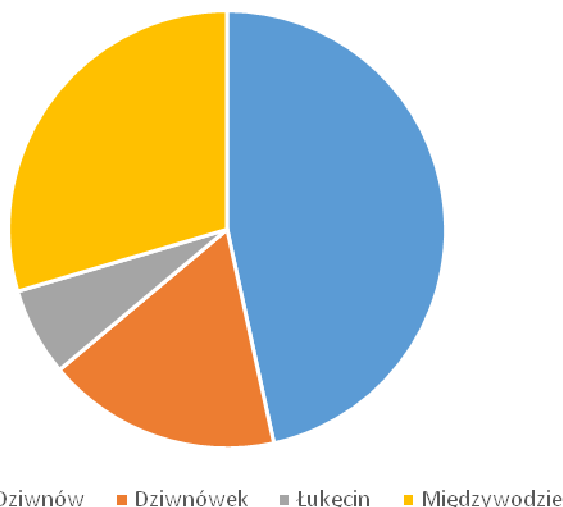
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 - 20 01 36

Odpady ulegające biodegradacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Poniżej natomiast znajduje się diagram przedstawiający strukturę generowanych śmieci w poszczególnych miejscowościach.

Struktura zebranych odpadów w podziale na miejscowości
w 2015r. [w Mg]



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi Gminy Dziwnów zostali objęci wszyscy właściciele nieruchomości zarówno zamieszkałych jak i niezamieszkałych na stałe.

Z obszaru gminy Dziwnów odpady komunalne odbierane są w systemie workowym oraz pojemnikowym:

- pojemniki/worki niebieskie – papier i tektura,
- pojemniki/worki zielone – szkło kolorowe,
- pojemniki/worki żółte – tworzywa sztuczne, metale oraz opakowania wielomateriałowe,
- pojemniki/worki brązowe – odpady zielone.

Jednym z zadań ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest utworzenie co najmniej jednego (na terenie gminy) punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Gmina Dziwnów w roku 2014 podjęła decyzję o utworzeniu takiego punktu.

W Międzywodziu do końca 2014 r. funkcjonowało źle wykorzystywane wysypisko odpadów stałych, nie posiadające unormowanej sytuacji formalno- prawnej, które było źle zlokalizowane. Cała Gmina do czasu jego zamknięcia korzystała z tego wysypiska. Wysypisko zamknięto z dniem 31.12.2004r., zrehabilitowano je i zabezpieczono. Aktualnie składowisko jest monitorowane – przeprowadza się badania jakości wód, ilości gazu oraz stopień osiadania.

2.3.5. Gospodarka mieszkaniowa

Na terenie Gminy Dziwnów znajduje się 2 676 lokali mieszkalnych (stan na 2014r.). Brak dostatecznej ilości mieszkań stanowi jeden z najpoważniejszych problemów ograniczających rozwój miasta jako jednostki osadniczej i gminy jako atrakcyjnego ośrodka gospodarczego.

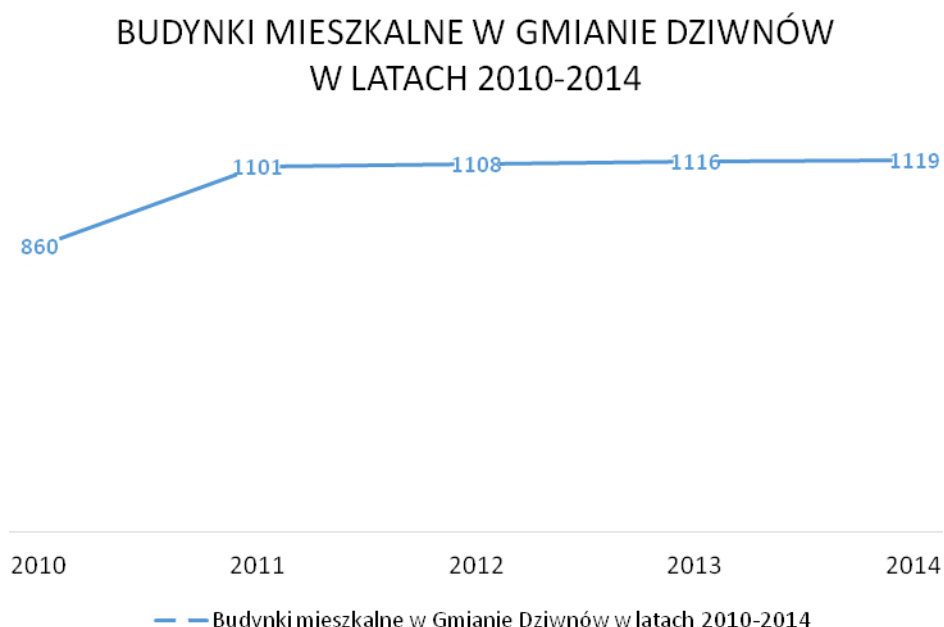
Tabela 18 . Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Dziwnów.

	2013	2014
Mieszkania	2673	2676
Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca w m²	94,7	94,7
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	582	635
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	31,5	-
Liczba lokali socjalnych	33	32

Źródło: www.stat.gov.pl Bank Danych Lokalnych 2013 i 2014

Zasoby mieszkaniowe od roku 2010 stopniowo wzrastają. Poniżej na wykresie przedstawiono tendencję wzrostową ilości budynków mieszkalnych w Gminie Dziwnów w latach 2010-2014. Widoczny jest dynamiczny wzrost tego wskaźnika w roku 2011, po czym ulega on stabilizacji. Obecnie wskaźnik ten jest na poziomie 1 119, co potwierdza jego ciągły wzrost.

Wykres 2. Budynki mieszkalne w Gminie Dziwnów w latach 2010-2013



Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl Bank Danych Lokalnych 2010-2014

2.3.6. Infrastruktura drogowa

Sieć dróg Gminy Dziwnów jest rozwinięta w stopniu dobrym. Ze względu na turystyczne walory Gminy w okresie letnim zwiększa się natężenie ruchu na drogach, w związku z czym przewoźnicy regionalni oferujący swoje usługi na tym obszarze zwiększają liczbę linii łączących nadmorskie miejscowości z miastami oddalonymi od morza. Przez gminę prowadzą drogi wojewódzkie:

- nr 102- łącząca Dziwnów z Dziwnówkiem i Rewalem oraz Dziwnów z Międzyzdrojami,
- nr 107 – łącząca Dziwnówek z Kamieniem Pomorskim.

Tabela 19. Długości dróg na terenie gminy Dziwnów

Rodzaj drogi	Km
Wojewódzkie	19,944
Powiatowe	2,99
Gminne	31,874
RAZEM	54,808

(Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Dziwnów 2014r.)

Istniejąca infrastruktura drogowa jest w bardzo dobrym stanie, gdyż jej poziom wzrasta w związku z licznymi remontami i przebudowami dróg na terenie Gminy. Większość dróg posiada klasę A albo jest w trakcie remontu, po którym tą klasę osiągnie. Równolegle na terenie gminy sukcesywnie tworzona jest sieć ścieżek rowerowych.

Najbliższa stacja kolejowa (towarowo – osobowa) znajduje się w Kamieniu Pomorskim, oddalonym od Dziwnowa o 14 km, co jest dużym utrudnieniem dla przyjeżdżających turystów.

Tabela 20. Wykaz ulic na terenie Dziwnowa, które są drogami gminnymi

Nazwa ulicy	Nazwa ulicy	Nazwa ulicy	Nazwa ulicy
Bałtycka	Plażowa	Juliusza Słowackiego	Niezlomnych
Kasztanowa	Spokojna	Szosowa	Elizy Orzeszkowej
Klonowa	Wczasowa	Tęsknoty	Osiedle Rybackie
Kwiatowa	Turystyczna	Westchnień	Parkowa
Leśna	Zielona	Wilków Morskich	Pionierska
Łąkowa	Radosna	Stefana Żeromskiego	Przymorze
Morska	Pogodna	dojazd do półwyspu piaszczystego	Zdrojowa
Sosnowa	Krótka	Harcerska	Osiedle Słoneczne
Poprzeczna	Zaciszna	Dziwna	Bursztynowa
Puławska	Henryka Sienkiewicza	Marynarki Wojennej	Morska
Rybacka	Słoneczna	Komandorska	Słoneczna
Skrajna	Sportowa	Spadochroniarzy Polskich	Spacerowa
Słoneczna	Jana Kochanowskiego	1 Maja	Władysława Reymonta
Szkolna	Kaprała Koniecznego	Kamieńska	dwie drogi bez nazwy
Warszawska	Marii Konopnickiej	Adama Mickiewicza	Nad Zalewem
Westerplatte	Kościelna	Morska	Adama Mickiewicza
Wojska Polskiego	Krzywa	Słoneczna	Brzozowa

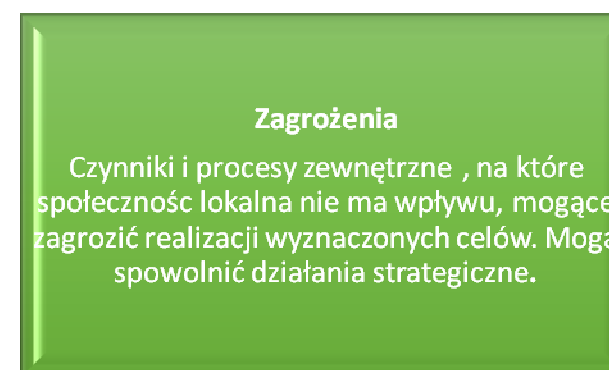
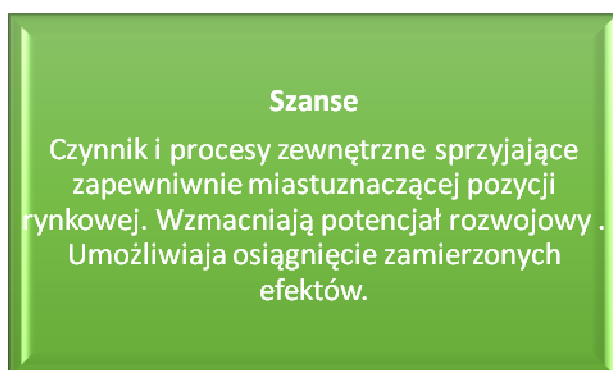
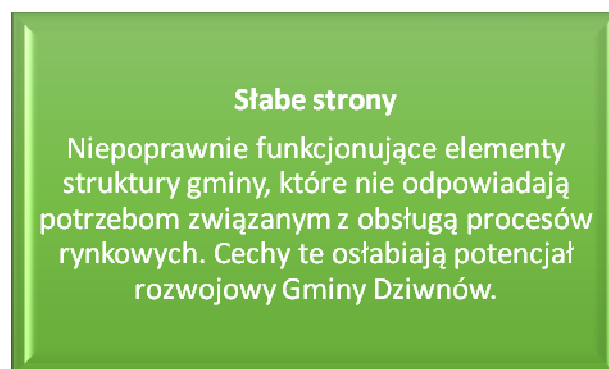
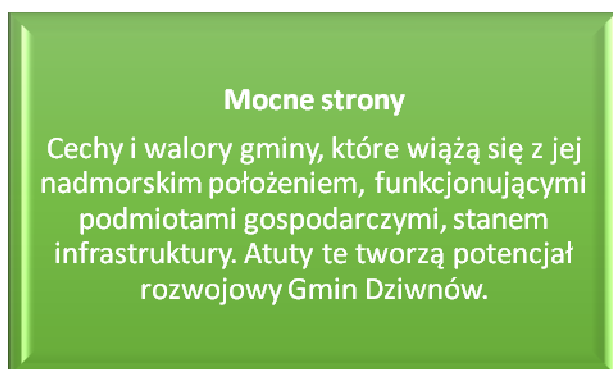
Nazwa ulicy	Nazwa ulicy	Nazwa ulicy	Nazwa ulicy
Zatoczna	Mała	Wolności	Plażowa
Zwycięstwa	Marzeń	Zaulek	Jana Matejki

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Dziwnów 2014r.

3. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju miejscowości

Syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno- gospodarczego miejscowości jest analiza mocnych i słabych stron (czynników wewnętrznych, na które społeczność lokalna ma wpływ) oraz szans i zagrożeń (czynników zewnętrznych umiejscowionych w bliższym i dalszym otoczeniu), która została opracowana w oparciu o wiedzę na temat aktualnego stanu i potrzebach danego obszaru.

Analiza została sporządzona według poniższej metodologii:



Podstawą stworzenia analizy SWOT były wyniki ankietyzacji, która została przeprowadzona wśród społeczności lokalnej Gminy Dziwnów. Ankiety były dostępne w Urzędzie Miejskim oraz rozdawane mieszkańcom podczas spotkań konsultacyjnych. Łącznie zebrano 77 prawidłowo wypełnionych ankiet.

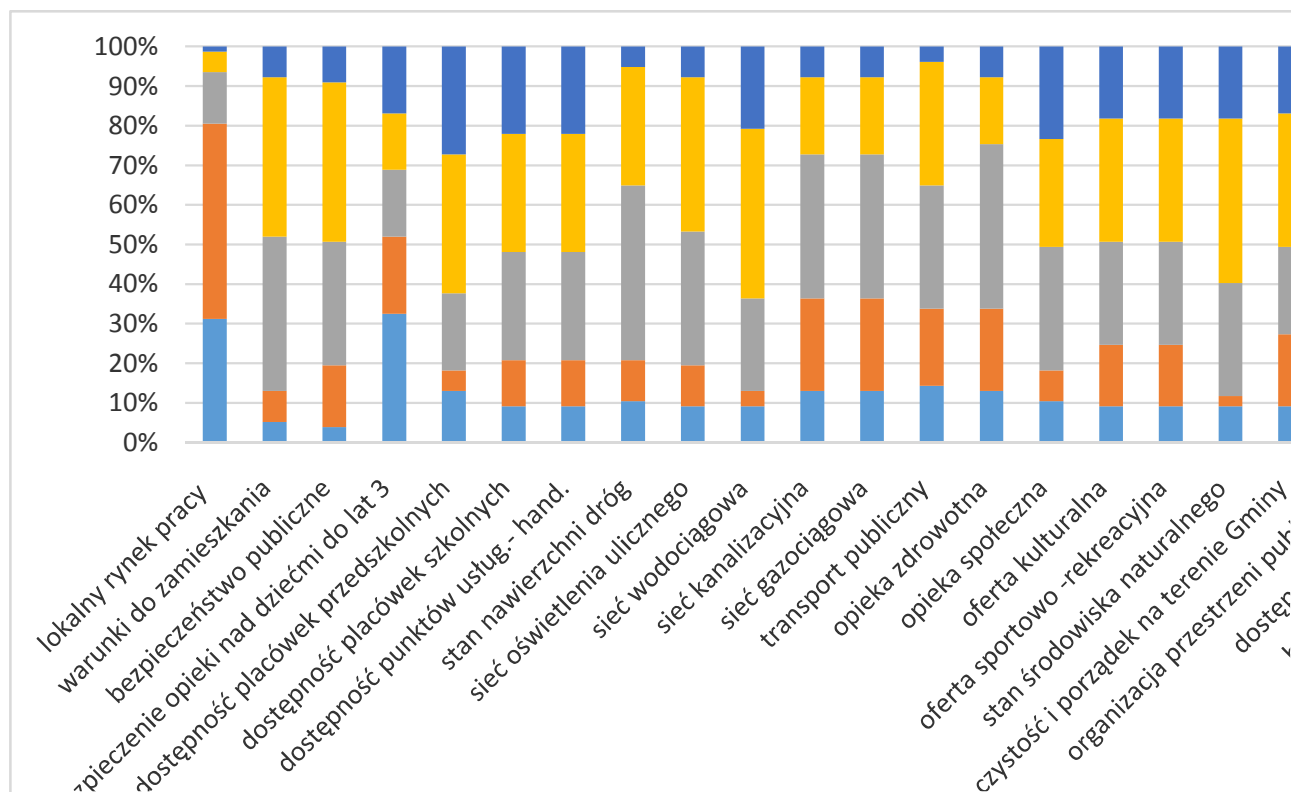
Mieszkańcy odpowiadali na 5 następujących pytań:

1. Jak Pani/ Pan ocenia warunki życia w Gminie Dziwnów?

Mieszkańcy w pięciostopniowej skali oceniali wymienione sfery życia (warunki życia: od złe do bardzo dobre)

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę ocen mieszkańców w podziale na poszczególne sfery życia.

Wykres 3. Ocena warunków życia w Gminie Dziwnów przez jej mieszkańców w podziale na badane kategorie



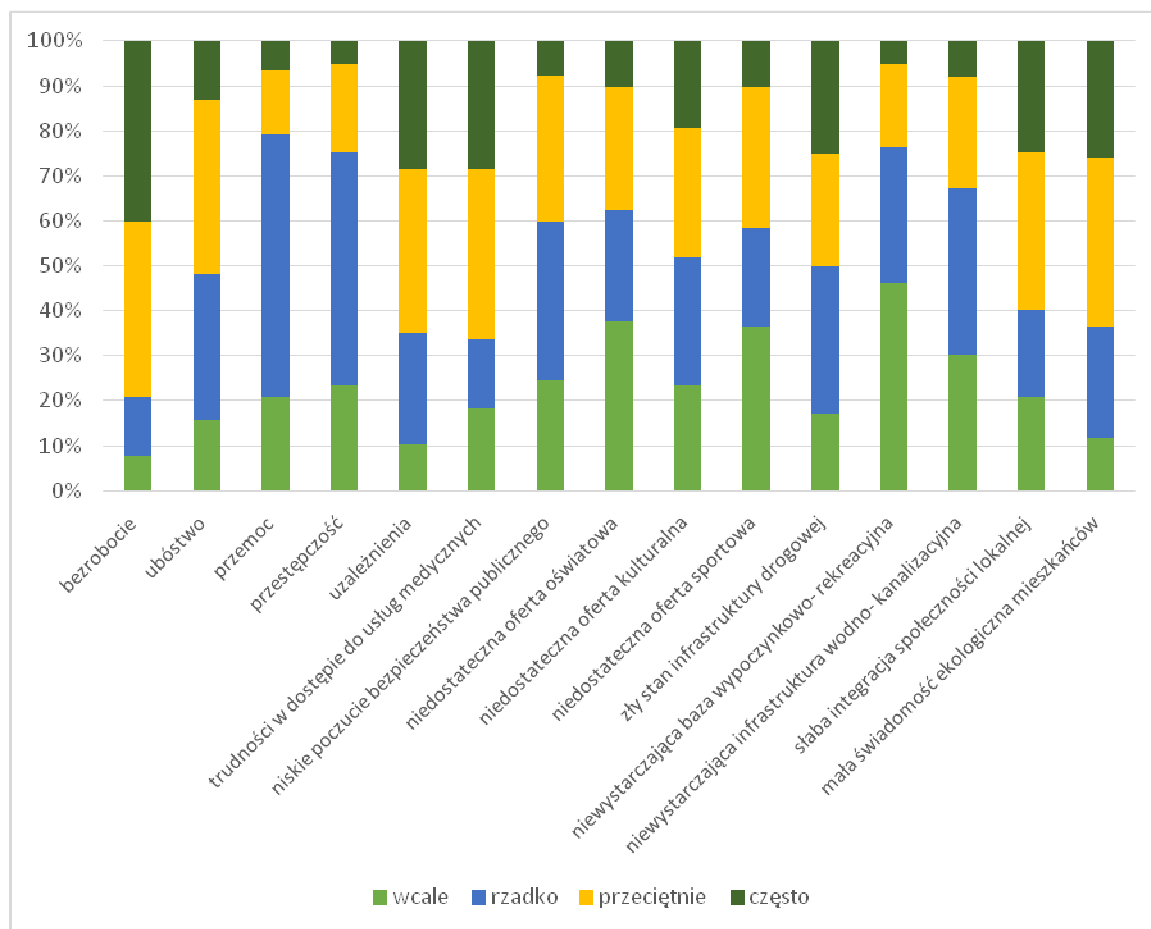
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji

Mieszkańcy najłagodniej ocenili lokalny rynek pracy, czyli możliwość znalezienia pracy na terenie gminy, zabezpieczenie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz istniejący stan sieci kanalizacyjnej i gazociągowej. Natomiast najlepiej oceniono warunki do zamieszkania, bezpieczeństwo publiczne oraz stan środowiska naturalnego.

2. Jak często spotyka się Pani /Pan z niżej określonymi problemami społeczno- gospodarczymi występującymi na terenie Gminy Dziwnów?

Mieszkańcy w czterostopniowej skali określali częstotliwość występowania wymienionych problemów (występowanie: od wcale do często), co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Częstotliwość występowania problemów społeczno- gospodarczych na terenie gminy



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji

Według mieszkańców na terenie Gminy wcale lub rzadko występują następujące problemy: przemoc i przestępczość, niewystarczająca oferta sportowa oraz niewystarczająca baza wypoczynkowo- rekreacyjna.

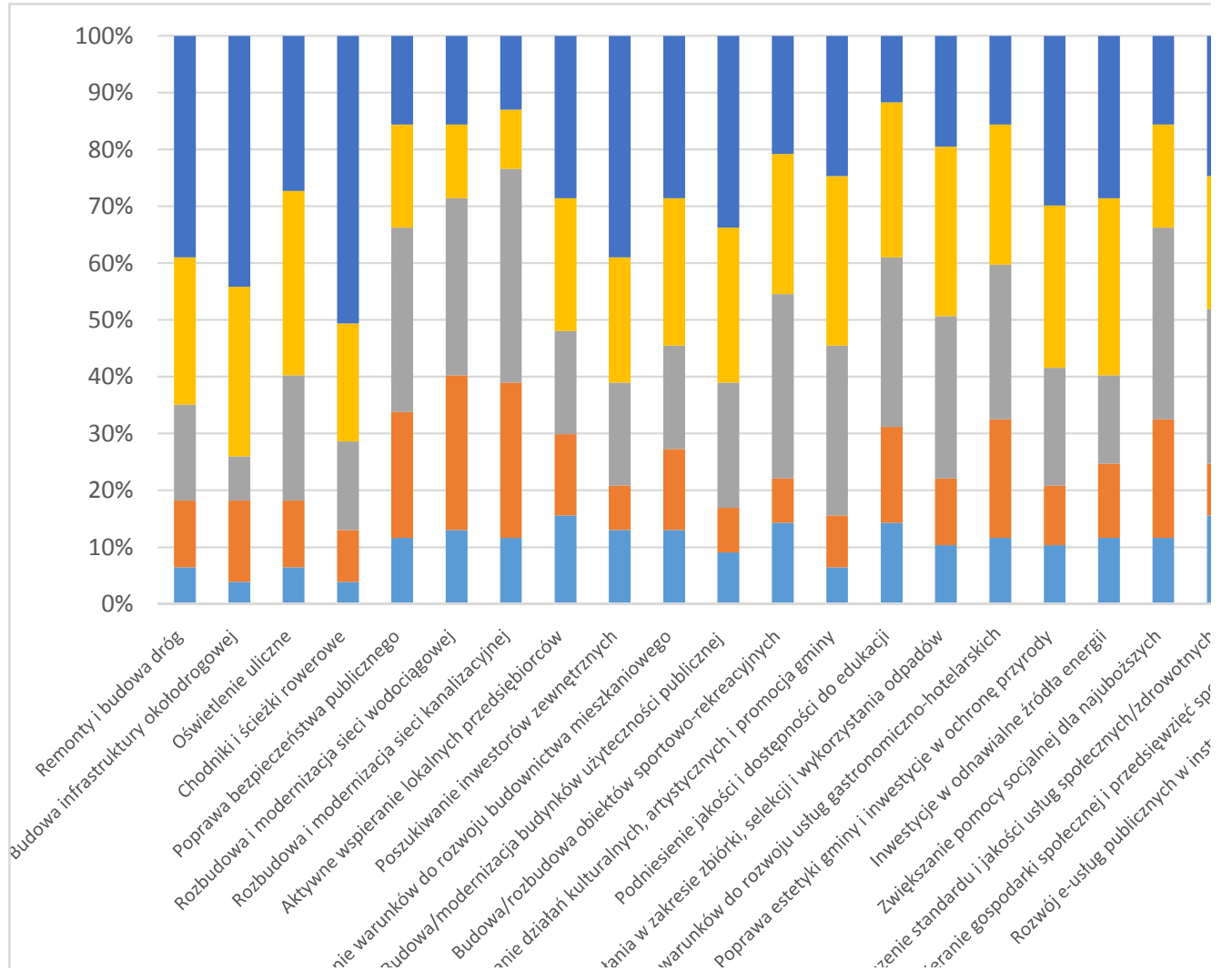
Natomiast największymi problemami są: bezrobocie, ubóstwo, trudności w dostępie do usług medycznych oraz mała świadomość ekologiczna mieszkańców.

3. Które z poniższych obszarów powinny stanowić priorytet dla Gminy w perspektywie lat 2016-2022 w skali od 1- zbędna do 5- bardzo ważna?

Zgodnie z poniższym wykresem mieszkańcy uważają, że w perspektywie najbliższych lat w gminie Dziwnów należy zrealizować następujące inwestycje: remonty i budowa dróg wraz z infrastrukturą okołodrogową (chodnikami, przejściami dla pieszych, parkingami), montaż oświetlenia ulicznego,

budowa ścieżek rowerowych, działania w zakresie zbiórki, selekcji i wykorzystania odpadów oraz szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy.

Wykres 5. Priorytety rozwoju Gminy na lata 2016- 2022



Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji

4. Proszę wskazać trzy miejsca/ obiekty, które Pana/ i zdaniem są największą atrakcją gminy

Najwięcej mieszkańców wskazało, iż największymi atrakcjami gminy są:

- Marina,
- Promenada,
- Aleja Gwiazd Sportu.

5. Proszę wskazać trzy miejsca/ obiekty, które Pana/i zdaniem są najmniej atrakcyjne w gminie (np. miejsca zaniedbane, niebezpieczne etc.)

Najwięcej mieszkańców wskazało, iż najmniej atrakcyjnymi w gminie są:

- Budynek „Bałtyk”,
- Parki,
- Ulice, chodniki i oświetlenia uliczne.

Analizę przeprowadzono dla wyodrębnionych sfer (społecznej, gospodarczej, przestrzennej i systemu zarządzania miastem), a następnie w wyniku selekcji sprowadzono ją do kilku kluczowych dla przyszłości silnych oraz słabych stron oraz szans i zagrożeń. Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla Gminy Dziwnów.

Tabela 22. Analiza SWOT

ANALIZA SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • nadmorskie położenie umożliwiające rozwój i współpracę międzynarodową 	<ul style="list-style-type: none"> • krótki sezon turystyczno- wypoczynkowy i związany z tym powolny zwrot kapitału inwestycyjnego
<ul style="list-style-type: none"> • korzystny mikroklimat 	<ul style="list-style-type: none"> • sezonowość w wykorzystaniu obiektów
<ul style="list-style-type: none"> • urozmaicony krajobraz naturalny- atrakcyjna strefa nadbrzeżna 	<ul style="list-style-type: none"> • duże natężenie ruchu w sezonie letnim
<ul style="list-style-type: none"> • aktywna branża turystyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom innowacyjności gospodarki, zdominowany przez branże tradycyjne
<ul style="list-style-type: none"> • powszechna świadomość potrzeby rozwoju wśród mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała ilość miejsc parkingowych
<ul style="list-style-type: none"> • bliskość do międzynarodowego lotniska w Goleniowie i do międzynarodowego portu morskiego w Świnoujściu 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba promocja kurortu na arenie międzynarodowej
<ul style="list-style-type: none"> • bogata oferta imprez kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość pojemników na odpady
<ul style="list-style-type: none"> • bogactwo lasów 	<ul style="list-style-type: none"> • występujące bezrobocie
<ul style="list-style-type: none"> • sprzyjające położenie geograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan sieci kanalizacyjnej i

(blisko do Niemiec i Skandynawii)	gazociągowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gminy w aspekcie współpracy międzynarodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie środowiska spowodowane korzystaniem z ogrzewania na paliwo stałe
<ul style="list-style-type: none"> • przedłużenie sezonu wczasowo-turystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurencyjność i atrakcyjność innych gmin nadmorskich
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskania środków zewnętrznych na inwestycje, w tym z funduszy europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja terenów zielonych na terenie i w otoczeniu gminy
<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie strefy uzdrowiskowej 	<ul style="list-style-type: none"> • niekorzystne zmiany demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa i odpływem młodych, wykształconych osób
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca atrakcyjność Regionu Bałtyckiego w zakresie turystyki biznesowej i morskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie się liczby samochodów, co wpływa na problemy komunikacyjne i pogorszenie jakości powietrza oraz hałas
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość większego zatrudnienia w sektorze turystyczno-rekreacyjnym dzięki przeprowadzonym inwestycjom 	<ul style="list-style-type: none"> • duży napływ sezonowych zewnętrznych podmiotów gospodarczych w handlu i usługach
<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenów zielonych 	<ul style="list-style-type: none"> • sezonowość rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> • montaż instalacji odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania młodych osób sprawami społecznymi

Opracowanie własne

Wśród mocnych stron Gminy Dziwnów wymienić należy jej nadmorskie położenie, urozmaicony krajobraz oraz przyjazny mikroklimat. Natomiast słabe strony w dużej mierze zdeterminowane są przez turystyczny charakter Dziwnowa, co wiąże się z występującym wysokim bezrobociem poza sezonem wakacyjnym. Szanse rozwoju gminy należy upatrywać poprzez wydłużenie sezonu turystycznego oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój inwestycji. Z kolei zagrożenia, jakie mogą opóźnić rozwój związane są zarówno z brakiem zainteresowania osób młodych sprawami społecznymi oraz z czynnikami powodującymi stopniowe zanieczyszczenie środowiska naturalnego.

4. Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono zadania inwestycyjne z podziałem na sołectwa uporządkowane według kryterium ważności dla mieszkańców, a także zbiorcze zadania nie inwestycyjne planowane do realizacji w latach 2016-2025 wraz z harmonogramem rzeczowo- finansowym i źródłami finansowania.

Inwestycje w Gminie Dziwnów na podstawie złożonych propozycji przez mieszkańców zgrupowano w inwestycje strategiczne ważne dla całej gminy:

1. Rewitalizacja parków i terenów zielonych.
2. Przebudowa i budowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
3. Budowa i modernizacja promenady wraz z wejściami na plażę.
4. Budowa muszli koncertowej.
5. Przebudowa zejść na plażę, a w miarę możliwości zjazdów technicznych.
6. Rozbudowa mariny i przystani jachtowej.
7. Rozbudowa Portu Rybackiego.
8. Budowa Centrum Przygotowań Olimpijskich.
9. Budowa tarasów widokowych.
10. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i wodociągowej.
11. Rozbudowa kanalizacji deszczowej.
12. Budowa domu kultury.
13. Rozbudowa systemu toalet publicznych.
14. Rozbudowa infrastruktury parkingów miejskich.
15. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
16. Rozbudowa ścieżek i szlaków turystycznych wraz z towarzyszącą infrastrukturą i oznakowaniem.
17. Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej.
18. Budowa PSZOK-u.

Poniżej przedstawiono szczegółowe wnioski inwestycyjne wniesione przez mieszkańców na etapie konsultacji.

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
ZADANIA INWESTYCYJNE			
WSPÓLNE DLA SOŁECTW: DZIWNÓW DOLNY, DZIWNÓW GÓRNY, DZIWNA			
Budowa i modernizacja promenady wraz z zejściami na plażę i toaletami	5 800 000,00	2017-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Budowa alternatywnych parkingów poza miastem	800 000,00	2018-2020	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Budowa molo	8 000 000,00	2020-2025	środki własne gminy Dziwnów
Budowa muszli koncertowej	2 800 000,00	2017-2019	środki własne Gminy oraz Ministerstwa Kultury
Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	1 500 000,00	2017-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zakup pojemników na odpady	60 000,00	2017-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Termomodernizacja budynku Przedszkola Promyk Słońca w Dziwnowie oraz montaż odnawialnych źródeł energii	800 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na budynku szkoły	280 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
SOŁECTWO DZIWNÓW DOLNY			
Rewitalizacja Parku Zdrojowego	600 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Modernizacja ulicy Kościelnej wraz z chodnikami	800 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa zjazdu na plażę dla służb ratunkowych	300 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa nowego obiektu dla Urzędu Miejskiego	2 200 000,00	2017-2019	środki własne Gminy Dziwnów
Rozbudowa Mariny	200 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Przebudowa ul. Westchnień i ul. Tęsknoty	600 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
SOŁECTWO DZIWNÓW GÓRNY			
Park wzdłuż wydm wraz z zagospodarowaniem terenu	1 900 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa nabrzeża od Mariny do mostu oraz od mostu do Chaty Rybackiej	8 000 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa Centrum Przygotowań Olimpijskich	8 000 000,00	2017-2019	środki własne Gminy Dziwnów
Budowa Domu Kultury	800 000,00	2017-2019	środki własne Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Budowa świetlicy	350 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa centralnego placu zabaw	150 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Rozbudowa infrastruktury plażowej (prysznic)	60 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Poprawa stanu dróg – ulice Kochanowskiego, Mickiewicza	600 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Rozbudowa kanalizacji deszczowej	900 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa parkingów na Osiedlu Rybackim	300 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa oświetlenia na ulicy Reymonta, Sienkiewicza, Mickiewicza, Orzeszkowej oraz na Osiedlu Rybackim	250 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa tarasu widokowego	300 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Budowa basenu	9 000 000,00	2021-2025	środki własne Gminy Dziwnów
Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem	1 600 000,00	2021-2025	środki własne Gminy Dziwnów
Budowa ścieżek rowerowych na trasie Świnoujście – Dziwnów – Kołobrzeg	1 500 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie miejsca na grilla przy kanale	80 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Rozbudowa cmentarza komunalnego	300 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
SOŁECTWO DZIWNA			
Wykonanie ciągu pieszo jezdni na ul. Spadochroniarzy Polskich wraz z zagospodarowaniem w postaci ławek, koszy i oświetlenia	1 900 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Przebudowa poniemieckiej kanalizacji przebiegającej na terenie WDW	900 000,00	2017-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Wykonanie nowej nawierzchni ul. Komandorskiej	1 800 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Dokończenie budowy ul. Dziwnej w obrębie tzw. osiedla WDW	200 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie terenu nad jeziorem „Martwa Dziwna” w formie murowanego grilla, wyznaczenie miejsca na ognisko, wkopanie koszy, nawiezenie piasku oraz ułożenie na tafli wody pomostów pływających.	800 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Stworzenie na ul. Dziwnej parkingu z naturalną nawierzchnią dla całego osiedla a przede wszystkim na wprost Dziwna 10 i między ul. Marynarki Wojennej a budynkiem przy Dziwna 11 i 12-cie.	400 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie terenów gminnych na miejsce integracyjne mieszkańców osiedla WDW (ławki z oparciami, krzewy ozdobne, klomby, dojście do zasilania dla urządzeń energochłonnych, itp.).	800 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zbudowanie wieży widokowej	500 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Wytyczenie i uporządkowanie ścieżki wokół jeziora wraz z zamontowaniem ławek	40 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Renowacja ścieżki rowerowej przez las, udroźnienie jej trasy oraz oznakowanie w postaci tabliczek	80 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Budowa dojścia do plaży wzdłuż ścian falochronu, z utwardzoną nawierzchnią, ławkami i kosztami	300 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie ławkami, klombami i kosztami terenu przed jedynym wejściem na plażę na wyspowej części Dziwnowa	60 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Połączenie polbrukiem ulicy Dziwna z ulicą Marynarki Wojennej wzdłuż 9-cki	120 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Stworzenie miejsca na spotkania rekreacyjno- integracyjne mieszkańców pod chmurką na terenie od WAM wzdłuż 9-cki od jej wewnętrznej strony	60 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Naprawa drogi i chodnika na terenach prowadzących do terenów 9-cki łączącej ulicę Dziwna z drogą wewnętrzną Wspólnoty Mieszkaniowej 9	120 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie terenu części wyspowej przy moście i przy przepompowni posadowionych przy drodze wojewódzkiej	60 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Rozbudowa skateparku	150 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Modernizacja oświetlenia	250 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Budowa Domu Kultury	600 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Rewitalizacja parków i skwerów	2 000 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa bieżni lekkoatletycznej na stadionie	200 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
MIĘDZYWODZIE			
Remont infrastruktury drogowej wraz z oświetleniem i chodnikami:			
ul. Westerplatte	600 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Skrajna	110 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
łączenie ul. Słonecznej i ul. Zatocznej	160 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa promenady wraz z zejściem na plażę (wraz z oświetleniem, toaletami, koszami na odpady)	1 800 000,00	2017-2019	środki własne gminy Dziwnów
Budowa deptaku na ul. Wojska Polskiego	240 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Rozbudowa sieci wodociągowej; budowa ujęcia wody	4 500 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Utworzenie świetlicy wraz z przyległym jej placem zabaw	600 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zakup maszyny do przesiewania piasku oraz traktora	800 000,00	2018-2021	środki własne gminy Dziwnów
Umieszczenie toalet publicznych w parku	400 000,00	2018-2021	środki własne gminy Dziwnów
Budowa ogólnodostępnego i bezpłatnego parkingu	800 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Modernizacja ul. Parkowej	280 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Remont infrastruktury drogowej wraz z oświetleniem i chodnikami:			
ul. Kwiatowa	150 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Poprzeczna	280 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Radosna	450 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Modernizacja boiska (sztuczna nawierzchnia, bieżnia)	1 200 000,00	2021-2025	środki własne gminy Dziwnów
Utworzenie infrastruktury umożliwiającej uprawianie windsurfingu (od ul. Szkolnej)	300 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Utworzenie linii promowej między Międzyzdrojami, Dziwnowem i Kamieniem Pomorskim	400 000,00	2021-2025	środki własne gminy Dziwnów
Wprowadzenie odpowiednich oznaczeń na trasie ścieżki rowerowej	40 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Utworzenie muszli koncertowej	900 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Utworzenie ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż wydm od ul. Westerplatte do ośrodka wypoczynkowego Boberek	200 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Remont infrastruktury drogowej wraz z oświetleniem i chodnikami:			
ul. Szkolna	220 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Turystyczna	560 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Zielona	1 440 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
			Dziwnów
ul. Wczasowa	580 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Spokojna	720 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Plażowa	660 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
ul. Leśna	260 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Budowa mola	5 000 000,00	2021-2025	środki własne gminy Dziwnów
Budowa placów zabaw w parkach	220 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie oczyszczalni ścieków	259 600,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Monitoring przy wjeździe i wyjeździe z Międzywodzia	60 000,00	2018-2022	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
DZIWNÓWEK			
Przebudowa zejść na plażę pod kątem osób niepełnosprawnych wraz z oświetleniem i profesjonalnymi toaletami, budowa promenady oraz stworzenie parku przy zejściu na plażę	1 800 000,00	2017-2019	środki własne Gminy Dziwnów
Remont infrastruktury drogowej wraz z oświetleniem i chodnikami:			
ul. Kamieńskiej wraz z kanalizacją deszczową	550 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
ul. Słonecznej	190 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
ul. Nad Zalewem	260 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Rozbudowa przystani nad zalewem wraz z zagospodarowaniem terenu	480 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Budowa boiska utwardzonego, ogrodzenie siatką	660 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Modernizacja placu zabaw	60 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie zielonych skwerów	220 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Zagospodarowanie skweru przy Lewiatanie	120 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Ujednoczenie oświetlenia na terenie Dziwnówka (pas nadmorski, przy działkach, przy pasach)	70 000,00	2018-2021	środki własne Gminy Dziwnów
Budowa molo	5 000 000,00	2017-2019	środki własne Gminy Dziwnów
Budowa tarasu widokowego	500 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Utworzenie strefy uzdrowskiej	200 000,00	2018-2021	środki własne Gminy Dziwnów
Utworzenie drogi dojazdowej do osiedla na terenie Stoczni	200 000,00	2018-2021	środki własne Gminy Dziwnów
Nowa droga pomiędzy ośrodkiem Jantar i Campingiem Wiking	200 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	800 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Zwiększenie ilości pojemników na odpady	50 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
ŁUKĘCIN			
Budowa zejścia technicznego na plażę od strony ulicy Spacerowej	900 000,00	2017-2019	środki Gminy Dziwnów
Remont dróg wraz z kanalizacją (odwodnieniem), chodnikami i oświetleniem, przejściami dla pieszych:		2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Spacerowa wraz z dojściem do morza	1 500 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Morska	740 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Leśna	660 000,00	2017-2019	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Słoneczna	500 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Uzdrowska	420 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Przebudowa świetlicy	450 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Budowa boiska	200 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Remont placu zabaw i siłowni (wraz z toaletą)	300 000,00	2018-2021	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Budowa ścieżek rowerowych	300 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
Budowa parkingów	600 000,00	2021-2025	środki Unii Europejskiej oraz Gminy Dziwnów
ZADANIA NIEINWESTYCYJNE			
Kampanie promujące gminę i miejscowości wchodzące w skład gminy	50 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Poprawa oznakowania miejscowości wchodzących w skład gminy	30 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
Współpraca z gminami ościennymi	50 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Organizacja festynów dla mieszkańców i turystów	80 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Szkolenia i kursy doszkalające dla mieszkańców	10 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Organizacja wyjazdów dzieci na basen i zwiększenie oferty edukacyjnej	20 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Organizacja kursów językowych	10 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Organizacja letniej olimpiady dla niepełnosprawnych	20 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów
Zatrudnienie animatora kultury	40 000,00	Cyklicznie	środki Unii Europejskiej oraz środki Gminy Dziwnów

5. Analiza kondycji finansowej Gminy Dziwnów

Analiza sytuacji finansowej została opracowana na podstawie:

- Sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Dziwnów za lata 2012- 2014 rok;
- Budżetu Gminy Dziwnów na rok 2015;
- Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Dziwnów na lata 2016-2032;
- Opinii Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie.

Analiza wykonania budżetu w latach 2012- 2014

Dochody

Dochody budżetu w 2014 roku wzrosły o 142% w porównaniu do roku 2013 i wyniosły 61 822 822,72 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 15 409,48 zł.

Największą część dochodów w latach 2012- 2014 wygenerowały następujące działy 600- Transport i łączność, 756- Dochody od osób prawnych , fizycznych i od innych jednostek, dział 700- Gospodarka mieszkaniowa oraz dział 758- Różne rozliczenia. Podział dochodów przedstawiono w tabeli.

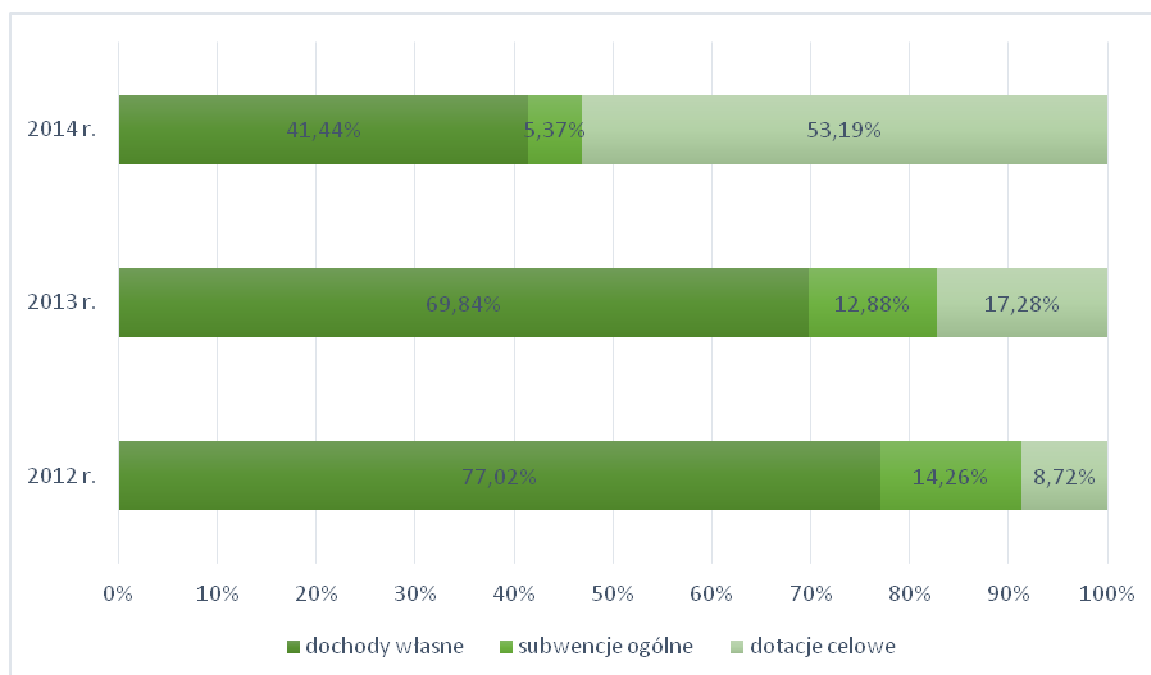
Tabela 22. Dochody budżetu w latach 2012- 2014

Wyszczególnienie	2012 r. [zł]	2013 r. [zł]	2014 r. [zł]
Dochody z podatków i opłat	8 336 653,33	8 765 853,44	9 066 581,46
Dochody z mienia	5 353 961,56	3 126 569,34	6 804 675,69
Pozostałe dochody	1 084 536,96	2 675 864,50	6 280 433,46
Pochody jednostek podległych	767 253,35	805 817,29	549 788,41
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa	2 256 721,13	2 535 721,43	2 920 665,98
Dotacja celowa	2 015 221,34	4 430 037,64	32 879 847,72
Różne rozliczenia	3 294 979,00	3 301 996,00	3 320 830,00
Dochody ogółem	23 109 326,67	25 641 859,64	61 822 822,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Dziwnów za lata 2012-2014.

OGólną strukturę dochodów w latach 2012- 2014 prezentuje poniższy wykres

Wykres 6. Struktura dochodów budżetu w latach 2012- 2014



Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Dziwnów za lata 2012-2014.

Źródła dochodów mające wpływ na wielkość budżetu w roku 2014:

1. Podatek od nieruchomości- 11,75%;
2. Wpływy z mienia komunalnego- 11,01%;
3. Subwencje- 5,37%;
4. Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych- 4,72%;
5. Dotacje na zadania własne- 13,57%;
6. Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej- 37,24%.

Wydatki

Wydatki budżetu w 2014 roku wyniosły 43 227 609, 13 zł, co oznacza wzrost o 23% w porównaniu do roku 2013. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki wyniosły 10 774,58 zł.

Największą część budżetu Gminy Dziwnów przeznaczono w latach 2012- 2014 na następujące działy: 600-Transport i łączność, 900-Gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz 801-Oświata i wychowanie. Podział wydatków przedstawiono w tabeli.

Tabela 23. Wydatki budżetu w latach 2012- 2014 roku

Wyszczególnienie	2012 r. [zł]	2013 r. [zł]	2014 r. [zł]
Wydatki inwestycyjne	4 446 541,45	14 374 295,30	19 876 274,47
Wydatki bieżące	20 219 663,71	20 662 491,85	23 351 334,72
Wydatki ogółem	24 666 175,16	35 036 787,15	43 227 609,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Dziwnów za lata 2012-2014.

Wynik budżetu

Wynik budżetu stanowi różnicę pomiędzy dochodami a wydatkami. W latach 2012- 2013 osiągnięto deficyt budżetowy, natomiast w 2014 roku nadwyżkę budżetową w wysokości 18 595 213,53 zł.

W 2014 roku różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi była dodatnia, co oznacza wypracowanie nadwyżki operacyjnej, która pokazuje jakim kapitałem gmina dysponuje na wydatki majątkowe, również poprzez obsługę długu zaciągniętego na wydatki inwestycyjne. Nadwyżka operacyjna wyniosła 2 048 223,68 zł.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie pozytywnie zaopiniował sprawozdania Burmistrza Dziwnowa z wykonania budżetu za lata 2012- 2014 (zgodnie z Uchwałą nr LXIII.173.2013 z dnia 22 kwietnia 2013 r. i z Uchwałą nr LVIII.148.2014 z dnia 15 kwietnia 2014 r. oraz z uchwałą nr XCVI.167.2015 z dnia 21 kwietnia 2015 r.)

Analiza budżetu na lata 2015- 2016

Poniższa tabela przedstawia ustalone kwoty w budżetach na lata 2015- 2016

Tabela 24. Kwoty uchwalone w budżetach na lata 2015- 2016

2015 r.		2016 r.	
DOCHODY OGÓŁEM			
60 172 000 zł		32 278 000 zł	
Dochody bieżące	Dochody majątkowe	Dochody bieżące	Dochody majątkowe
22 865 000 zł	37 307 000 zł	23 878 000 zł	8 400 000 zł
WYDATKI OGÓŁEM			
57 567 000 zł		33 018 000 zł	
Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe
23 593 000 zł	33 974 000 zł	24 558 000 zł	8 460 000 zł
WYNIK BUDŻETU			
Nadwyżka		Deficyt	
2 605 000 zł		740 000 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwał Rady Miejskiej w Dziwnowie w sprawie chwalenia budżetu Gminy Dziwnów na lata 2015- 2016

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie, zgodnie z uchwałą nr CCXXVII.365.2014 z dnia 1 grudnia 2014r. pozytywnie zaopiniował przedłożony projekt uchwały budżetowej Gminy Dziwnów na 2015 r., natomiast zgodnie z uchwałą nr XIII.26.2016 z dnia 12 stycznia 2016 r. pozytywnie zaopiniował możliwość sfinansowania deficytu budżetowego w 2016 r.

Prognoza finansowa

Tabela 25. Indywidualny wskaźnik spłaty zobowiązań

Rok	Dochody bieżące (w tys. zł)	Dochody ze sprzedaży majątku (w tys. zł)	Dochody ogółem (w tys. zł)	Wydatki bieżące (w tys. zł)	Koszt obsługi zadłużenia (w tys. zł)	Spłata rat kapitałowych (w tys. zł)	Zadłużenie na koniec roku (w tys. zł)	Wskaźnik obsługi zadłużenia (w %)	Dopuszczalny indywidualny limit spłat zobowiązań (w %)
2016	23 878	6 000	32 278	24 558	550	900	21 300	4,49%	5,86%
2017	23 900	4 700	30 600	23 900	550	600	20 700	3,76%	9,09%
2018	23 900	3 300	29 100	23 700	590	200	20 500	2,71%	10,61%
2019	23 900	3 300	29 100	23 700	570	200	20 300	2,65%	14,62%
2020	23 900	3 300	29 100	23 700	565	200	20 100	2,63%	13,14%
2021	23 900	3 500	30 700	23 700	560	1 600	18 500	7,04%	12,03%
2022	24 500	5 500	31 200	23 700	518	2 500	16 000	9,67%	12,04%
2023	24 500	3 200	29 700	23 700	445	1 600	14 400	6,89%	14,76%
2024	24 500	3 200	29 700	23 700	445	1 600	12 800	6,89%	15,24%
2025	24 500	3 200	29 700	23 700	445	1 600	11 200	6,89%	15,71%

Źródło: Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Dziwnów na lata 2016- 2032.

Symulacja wskaźników spłaty zadłużenia wskazuje, iż poziom spłaty zobowiązań kształtować się będzie poniżej dopuszczalnego indywidualnego limitu spłat, co jest jednoznaczne ze spełnieniem warunków określonych w art. 243 ustawy.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie Uchwałą nr XIII.25.2016 z dnia 12 stycznia 2016 r. wydał pozytywną opinię w zakresie prawidłowości planowanej kwoty długu na lata 2016- 2032.

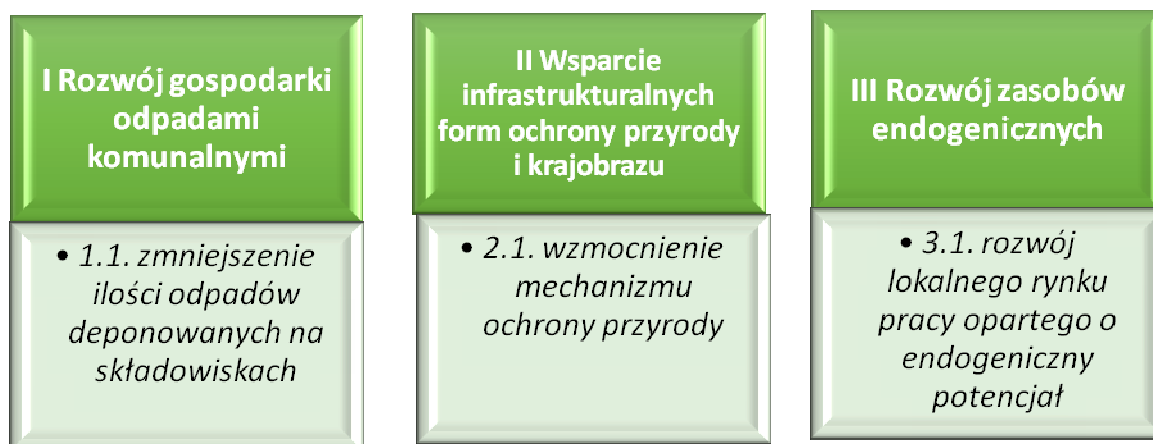
Mając na uwadze przeprowadzoną analizę kondycji finansowej Gminy Dziwnów w latach 2016-2025, należy stwierdzić, że sytuacja ta będzie bezpieczna i stabilna.

6. Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne rozwoju Gminy Dziwnów

Obszary strategiczne, wyszczególnione w ramach Strategii wynikają z wizji rozwoju Gminy Dziwnów. Wyodrębniono cele strategiczne, a następnie podporządkowano im cele operacyjne, co przedstawia poniższy schemat.

Schemat 1. Plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów



IV Wsparcie działalności edukacyjnej

- 4.1. doskonalenie kluczowych kompetencji uczniów prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia

V Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych

- 5.1. zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu zaopatrzenia w wodę

VI Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków

- 6.1. zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków

VII Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł

- 7.1. zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii

VIII Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

- 8.1. zmniejszenie energochłonności budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych

IX Wzmocnienie instytucji kultury

- 9.1. zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu.

X Budowa i przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą

- 10.1. zwiększona dostępność drogowa

CEL I ROZWÓJ GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Poczynione zostaną inwestycje w zakresie rozwoju i monitorowania racjonalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Cel operacyjny:

1.1. Zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach

Ważnym zadaniem będzie racjonalna gospodarka odpadami, ich zbiórka, transport, odzysk i unieszkodliwienie. Podjęte zostaną działania zmierzające do edukacji mieszkańców w tym zakresie oraz wspierane będą przedsięwzięcia i inicjatywy związane z ekologią i ochroną środowiska.

CEL II WSPIERANIE INFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Cel zostanie ukształtowany na zachowanie walorów krajobrazowych oraz na ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo.

Cel operacyjny:

2.1. Wzmocnienie mechanizmu ochrony przyrody

Przedsięwzięcia przyniosą ekologiczne i społeczne korzyści za pomocą naturalnych rozwiązań na obszarach wiejskich i w środowisku miejskim. Przyczynią się do zapewnienia lepszej ochrony wartości przyrodniczych regionu oraz ochrony cennych gatunków.

CEL III ROZWÓJ ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH

Realizacja celu przyczyni się do wspierania przedsięwzięć, które kreować będą nowe produkty turystyczne oraz rozwijać produkty na bazie potencjałów endogenicznych Gminy.

Cel operacyjny:

3.1. Rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał

Efektom realizacji przedsięwzięć będzie wzmocniony lokalny rynek pracy, co również zmniejszy efekty zmian demograficznych. Wzmocniony potencjał poprawi dostępność do rynku pracy. Rozwój nastąpi w wyniku spójnej oferty z zakresu turystyki aktywnej i uzdrowiskowej.

CEL IV WSPIERANIE DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ

Celem jest podejmowanie przedsięwzięć związanych z przeciwdziałaniem rozwarstwianiu społecznemu i segregacji.

Cel operacyjny:

4.1. Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia

Zadania podejmowane w szkołach i placówkach systemu oświaty uwzględniające zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, które mają na celu rozwijanie kompetencji w zakresie technologii informacyjno- komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno- przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej.

CEL V WSPARCIE ROZWOJU SIECI WODOCIĄGOWYCH

Zrealizowane zostaną inwestycje w zakresie zaopatrzenia w wodę.

Cel operacyjny:

5.1. Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu zaopatrzenia w wodę

Inicjatywy dotyczyć będą modernizacji infrastruktury wodociągowej zgodnie z wymaganiami unijnymi.

CEL VI WSPARCIE ROZWOJU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW

Celem jest dostosowanie oczyszczalni ścieków do wymogów unijnych.

Cel operacyjny:

6.1. Zwiększona liczba ludności korzystająca z systemu oczyszczania ścieków

Planuje się realizację przedsięwzięcia polegającego na modernizacji sieci kanalizacji deszczowej.

CEL VII ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

Efektem realizacji założonego celu będzie redukcja emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenie stopnia degradacji środowiska naturalnego.

Cel operacyjny:

7.1. Zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii

Planuje się przedsięwzięcia związane z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej

CEL VIII MODERNIZACJA ENERGETYCZNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Efektem realizacji przyjętego celu będzie redukcja gazów cieplarnianych w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalonego paliwa)

Cel operacyjny:

8.1. Zmniejszenie energochłonności budynków mieszkalnych (wielorodzinnych) i publicznych

Zaplanowano inwestycje polegające na termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej. Ponadto inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania, które przyczynią się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii.

Cel IX WZMOCNIENIE INSTYTUCJI KULTURY

Efektem realizacji zadania będzie zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców.

Cel operacyjny:

9.1. Zwiększona atrakcyjność zasobów regionu

Zaplanowano budowę Domu Kultury w Dziwnowie oraz świetlic i miejsc spotkań wraz z wyposażeniem, które mają pełnić funkcje kulturalne.

Cel X BUDOWA I PRZEDUDOWA DRÓG WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ

Efektem realizacji zadania będzie poprawa dostępności infrastruktury drogowej.

Cel operacyjny:

10.1. zwiększona dostępność drogowa

Planuje się budowę, przebudowę oraz rozbudowę szeregu dróg na terenie Gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą m.in.: obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia.

7. Monitoring

„Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2016- 2025” będzie realizowana poprzez zadania i projekty strategiczne, czyli przedsięwzięcia, które uznano za kluczowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Dziwnów. Będą powiązane z Budżetem Gminy, który jest zestawieniem wszystkich zadań realizowanych przez Gminę oraz Wieloletnią Prognozą Finansową, która wyznacza ramy finansowe dla realizacji Strategii.

Odpowiedzialnym za wdrożenie i realizację Strategii będzie Burmistrz razem z pracownikami Urzędu Miejskiego w Dziwnowie:

- pracownikiem ds. realizacji inwestycji i zamówień publicznych,
- pracownikiem na stanowisku ds. pozyskiwania funduszy pozabudżetowych,
- Skarbnikiem Gminy.

Swój udział również będzie miało społeczeństwo lokalne, które będzie wpływało na kształtowanie priorytetów, kierunków i zakresu zmian.

Monitoring będzie dostarczał informacji na temat postępu realizacji wdrażanych zadań wraz z oceną ich efektywności. Odpowiedzialne komórki organizacyjne corocznie będą składały sprawozdania z realizacji priorytetowych zadań w oparciu o dwa elementy systemu monitorowania i ewaluacji:

1. Analizę wskaźnikową skoncentrowaną na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii w oparciu o dane statystyczne gromadzone przez samorząd gminny oraz udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny.

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Strategii odnoszące się do poszczególnych celów przedstawiono poniżej.

Tabela 26. Wskaźniki służące monitorowaniu celów

Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel I Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi		
Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	osoby	Statystyki Urzędu Miejskiego
Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką	sztuki	Statystyki Urzędu Miejskiego

Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
odpadami		
CEL II Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu		
Liczba wspartych form ochrony przyrody	sztuki	Statystyki Urzędu Miejskiego
CEL III Rozwój zasobów endogenicznych		
Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	sztuki	Statystyki Urzędu Miejskiego
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	sztuki	Statystyki Urzędu Miejskiego
CEL IV Wspieranie działalności edukacyjnej		
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych	osoby	Statystyki placówek oświatowych
Liczba doposażonych pracowni lekcyjnych	sztuki	Statystyki placówek oświatowych
Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	Statystyki placówek oświatowych
CEL V Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych		
Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby	Statystyki podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową
Wydajność dobową wybudowanych ujęć wody	m ³ /rok	Statystyki podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową
Długość sieci wodociągowej	km	Statystyki podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową
CEL VI Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków		
Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczeniu	RLM	Statystyki podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową
Długość sieci kanalizacji deszczowej	km	Statystyki podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową

Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	RLM	Statystyki podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową
Cel VII Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł		
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Mg równoważnika CO ₂	Baza danych Urzędu Miejskiego
Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/ nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	MWhe/rok	Baza danych Urzędu Miejskiego
Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/ nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	MWht/rok	Baza danych Urzędu Miejskiego
Cel VIII Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej		
Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	Baza danych Urzędu Miejskiego
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Mg równoważnika CO ₂	Baza danych Urzędu Miejskiego
Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji inwestycji	GJ/rok	Baza danych Urzędu Miejskiego
Cel IX Wzmocnienie instytucji kultury		
Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	Osoby/rok	Statystyki odpowiednich instytucji
Liczba instytucji kultury objętych odpowiednim wsparciem	Sztuki	Statystyki Urzędu Miejskiego
Cel X Budowa i przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą		
Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	Statystyki Urzędu Miejskiego

Opracowanie własne

2. Raport z realizacji kierunków interwencji opierający się o informacje związane ze stanem realizacji danej inwestycji.

Analiza wskaźnikowa oraz raport z realizacji kierunków inwestycji będą podstawą dla władz samorządowych Gminy Dziwnów do oceny stopnia realizacji zapisanych w Strategii celów, a następnie podjęcia decyzji o jej uzupełnieniu oraz dokonaniu niezbędnych zmian w oparciu o zmieniające się uwarunkowania społeczno- gospodarcze.

Strategia będzie aktualizowana na wniosek Burmistrza, Rady Miejskiej, mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych instytucji. Decyzję w sprawie aktualizacji będzie podejmował Burmistrz.

8. Podsumowanie

„Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2016- 2025” to dokument planistyczny, który ujmuje wieloletnie cele i uwarunkowania rozwoju jednostki samorządu terytorialnego wraz z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych czynników o charakterze gospodarczym, społecznym i terytorialnym w ujęciu długoterminowym.

Strategia:

- umożliwi dokonanie analizy i oceny stanu Gminy;
- stworzy warunki do konsultacji władz z przedstawicielami społeczności lokalnej;
- stanowi punkt odniesienia do planów inwestycyjnych;
- określa cele, dzięki czemu możliwy będzie monitoring ich realizacji;
- wskaże optymalne narzędzia realizacji wytyczonych celów.

Dokument pozwoli mieszkańcom, inwestorom i przedsiębiorcom określić kierunki rozwoju oraz przyczyni się do rozwoju Gminy na wielu płaszczyznach. Ponadto umożliwi zgromadzenie środków finansowych na realizację zadań.

Niniejsza Strategia obejmuje cele i uwarunkowania rozwoju gminy w horyzoncie czasowym zgodnym z okresem obejmującym nową unijną perspektywę finansową przypadającą na lata 2014- 2020. Zapisy dokumentu są zgodne z najważniejszymi dokumentami strategicznymi na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym.